

DE GILDETROM

Driemaandelijks tijdschrift over de Noordbrabantse schuttersgilden

45e jaargang 1998 afl. 3

Bazuinblazers H. van Breugel en R. van Breugel(r)
van het St. Antonius-St. Barbaragilde uit
St. Michielsgestel tijdens het vrij gildefeest te Esch
op 24 augustus 1997.
foto: Freek Jansen, Vught

GOUD EN ZILVERSMEDERIJ

de edelsmidse b.v.

Van Dissellaan 4a, 5531 BR Bladel
Telefoon (0497) 38 79 36

**Het adres voor het
vervaardigen en ontwerpen
van al uw gildezilver**

'HET MUSEUM ATELIER'

maakt op ambachtelijke wijze
GILDETROMMEN
in eigen atelier

- drijven en ciseren van patroonheilige
- alle gildetromonderdelen en -benodigdheden
- reparaties

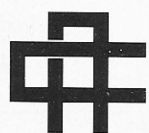
tel.: (013) 542 03 31
Nijverstraat 4a,
5041 AH Tilburg

LAARZEN LAARZEN LAARZEN
PLUIMEN PLUIMEN PLUIMEN
BATONS BATONS BATONS
POMPONS POMPS
UNIFORMSCHOENEN
LEERWERK LEERWERK
TWIRLSCHOENEN
INSTEPSCHOENEN
OVERSCHOENEN
HANDSCHOENEN
BATON-TASSEN

VAN BEERS B.V.
SCHOENFABRIEK

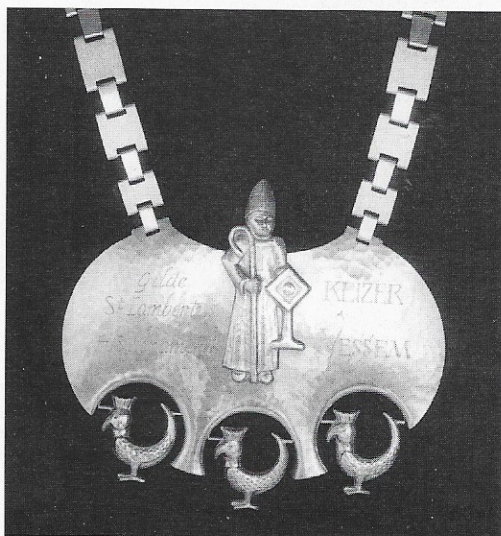
Mgr. Völkerstraat 33, 5171 JM Kaatsheuvel NL
Tel.: (0416) 27 22 54, b.g.g. 27 65 48 - 27 70 72
Internationaal Tel.: 0031 (416) 27 22 54

SHAKO'S SHAKO'S SHAKO'S

Nol Coopmans Edelsmid

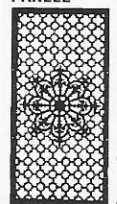
ATELIER VOOR HET LATEN ONTWERPEN EN
VERVAARDIGEN VAN AL UW EXCLUSIEF
HANDVERVAARDIGD GILDEZILVER

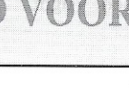
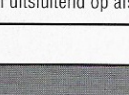
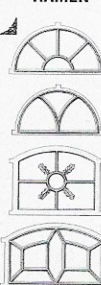
GRAVEREN - DRIJVEN - CISLEREN - GIETEN

5632 PG Eindhoven, Kruburg 1a,
Tel.: (040) 241 85 86

LEVENSBOM

GIET-
IJZEREN
RAMEN

EXCLUSIEVE INRIJPOORTEN

Wij zijn levens leverancier van:

- Antieke trapspijlen
- Gietijzeren muurankers
- losse onderdelen voor poorten en hekken (hekpunten, granaatappels, ringen, krullen, ect.)

DOCUMENTATIE OP AANVRAAG

GERJSJES GIETIJZEREN RAMEN B.V.

Berkdijk 13A, 5271 SR St.-Michelsgestel, Tel. (073) 551 34 71
Fax (073) 551 69 68. Open: Ma. t/m Vrij.: 9.00-17.00 uur. Za. op afspraak.
Voor inrijpoorten uitsluitend op afspraak.

**IS JOUW MEE-LEZER
NOG GEEN ABONNEE?**

**DE
GILDETROM**

HET BLAD VOOR JONG EN OUD!

DE GILDETROM

Driemaandelijks tijdschrift
Over de Noordbrabantse schuttersgilden
uitgave van de Stichting de Gildetrom
ISSN 1380-233X. Jaargang 45 (1998), afl. 3

Hoofredactie

A.H.P.J. Dams Loon 7 5581 VH Waalre tel. 040-2213365	J.A.M. Govers (redactieadres) Beverlaan 11 5581 EE Waalre tel. 040-2213842
---	---

Redacteuren

Eur. Gem. Hist. Schutt. M.E.M. v.d. Voort Valklaan 6 5613 EC Eindhoven tel. 040-2438521	Maasland K. v.d. Bruggen Vlasmeesterstraat 53 5261 TB Vught tel. 073-6564860
--	---

Noordbr. Federatie R. Haase Wapendragerstraat 40 5641 GT Eindhoven tel. 040-2811527	Kempenland (Vacture) Tijdelijk J.A.M. Govers Beverlaan 11 5581 EE Waalre tel. 040-2213842
--	--

Kwartier van Oirschot H.C.P. van Hout De Gaanderij 31 5688 TR Oirschot tel. 0499-571258	Land van Cuijk H. Christiaans Koperwiekstraat 8 5451 XN Mill tel. 0485-453439
--	--

Peelland M.H.G. van Horik Postel 45 5711 ET Someren tel. 0493-496998	Baronie en Markiezaat A.G. Boot Korte Brugstraat 28 4871 XS Etten-Leur tel. 076-5013270
---	--

Administratie L.G.J. Huijbers Dr. de la Courtstraat 71 5421 JG Gemert tel. 0492-361855	Betalingen Rabobank Gemert rek.no.: 13.45.08.874 Stichting De Gildetrom Girorekening van deze bank: 839132
---	--

Voorwaarden

Abonnementsprijs 1997: collectief abonnement
f 13,25; Particulier abonnement f 18,25
Aanmaningskosten f 5,-
Abonnement dient bij vooruitbetaling te worden vol-
daan. Het wordt geacht te worden voortgezet, tenzij
opzegging voor 1 november geschiedt. Abonnementen
kunnen elk moment ingaan.
De redactie houdt zich het recht voor, teksten naar
beste weten en in ieders belang te redigeren.

Sluitingsdatum inzenden kopij afl. 4 1998

26 oktober 1998 (verschijnt december 1998)

Medewerkers aan dit nummer

Medewerkers aan dit nummer (buiten de redactie):
A. v.d. Aa, J. Bax, L. v.d. Berg, M. v. Berkel, B. v. Box-
tel, J. v. Breugel, J. v.d. Broek, A. Dankers, H.J. v. Egge-
len, H. Engelen, F. Elshout, M. Farjon, J.A. Geelen, W.
van Gils, H. v. Haaren, J. Hakken, Th. v. Hattum, P.J.
v.d. Heijden, M. Horst, L. Huijbers, T. Huijbregts, L. v.
Hulten, F. Jansen (foto's), J. Jansen, M.J. Krens, L.
Konings, J. Maas, A. Meijer, C. v.d. Nobelen, J. v.
Nunen, G. v. Pelt, M. Pijnenburg, B. v. Rooij, M. v.d.
Sande, J.C. Schakenraad, Th. Verhofstad, A. Verschuur,
C. v.d. Voort, Th. v.d. Voort, M. Vriens (foto's), F.
Vriens, J. v.d. Weijst, R. Weijtmans, L. Welten, M. v.d.
Wiel en A. v. Zutphen.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd
en/of openbaar gemaakt op welke wijze dan ook zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de stichting
De Gildetrom.

Vormgeving: P. Kemper. Druk: Drukkerij Vos, Gemert.

TER INLEIDING

Als je alle gildebroeders bij elkaar zet, dan heb je niet alleen veel mensen bij elkaar, maar ook veel kennis, veel tradities en veel vaardigheden. Bij die simpele vaststelling zouden we het kunnen laten, als het alleen maar een kwestie van optellen en afrekenen zou zijn. Maar er is meer, en als we een beetje bewust rondkijken, kunnen we dat allemaal zelf zien. De gildebroeders (en -zusters) houden elkaar scherp in hun specialisatie, hun eigen taak binnen hun eigen gilde. Dat kunnen heel uiteenlopende activiteiten zijn, met heel veel deelnemers (zoals bij het vendelen of trommen), maar ook met veel minder deelnemers, zoals bij het uitbeelden van de patroonheilige of het bazuinblazen. En op zulke momenten zijn treffende foto's te maken, zoals er ook nu weer een op de omslag prijkt. Het wedstrijdelement is een van de wezenlijke ingrediënten van gildedagen. Het bevordert zowel de competitie als de verbroedering. Zo u wilt: de broederschap.

Broederschap is eigenlijk best wel een moeilijk woord, een moeilijk begrip ook. Het geeft een innerlijke opstelling aan, een houding van de ene mens tegenover andere mensen. Het geeft te maken met verbondenheid bij voorbaat, openstaan voor de ander, zonder eerst te kijken naar herkomst of geloof of leeftijd, huidskleur, rijkdom, geaardheid of geslacht. En het heeft te maken met samenwerken aan iets, zich gezamenlijk voor iets sterk maken, samen iets aanpakken of samen iets afwe- ren. Dat begrip 'broederschap' is nog wel aan te voelen, het *woord* 'broederschap' wordt nogal eens te eng gezien, als een verklaring dat die eigenschappen niet in een vrouw aanwezig zouden kunnen zijn. Los van afspraken die binnen afzonderlijke gildes gemaakt zijn over deelname aan bepaalde activiteiten en los van de vraag hoe afzonderlijke gildes hun aanname-reglementen ingericht hebben, mag uit het woord 'broeder- schap' geen argument gehaald worden om principieel vrouwen te weren als lid van een gilde. Daarvoor kennen we teveel vrouwen, jong en oud, die blij gegeven hebben wel degelijk over de genoemde eigenschappen te beschikken.

Overigens is er weinig reden tot paniek. Er zijn altijd al hardlopers geweest, die hun tijd zo ver vooruit snelden, dat ze zelf niet meer mee mochten maken dat ze gelijk kregen...

Ad Dams

Redactioneel

Het komt nog steeds voor, dat gildes geen originele foto's insturen voor bij hun artikelen en/of in memoriams, maar afdrukjes uit een printer of gedrukte afbeeldingen op bidprentjes.

De kwaliteit hiervan is nooit zo goed als die van een originele foto. Daarom maar weer eens een dringend verzoek: doe het ons niet aan, dat we met minder genoegen moeten nemen dan met het beste!

GILDEBIER

door Jacques Govers

**Wijn op Bier geeft plezier.
Bier op Wijn geeft venijn.**

In de voorbije eeuwen was het met de kwaliteit van het (drink)water slecht gesteld. Het was ongezond en niet te drinken.

De welgestelden, zoals de adel en de betere burgerij, lesten hun dorst met wijn, terwijl voor de gewone man het bier als volksdrank gold, en de monniken in hun abdijen hadden hun eigen brouwsel dat ook nu nog tot de betere biersoorten gerekend wordt 'De Trappist'.

Velen menen dat boven aangehaalde volksspreuk betrekking heeft op het verschil in het alcoholpercentage tussen wijn en bier. Mijs inziens is dat niet zo. Immers zij die zich wijn boven bier konden permitteren behoorden tot de betere stand. Kon men de wijn niet meer betalen en diende men zich met bier tevreden

te stellen; oh schande!. Dan behoorde men tot de lagere stand, tot het gewone volk.

Bekijken we de gildestukken van Frans Hals zoals die bewaard worden in het Frans Halsmuseum te Haarlem, dan zien we daarop de officieren van de gildecompagnieën afgebeeld met de wijnroemers in de hand. Deze gildebroeders, vooral in de grote steden van Holland behoorden zichtbaar tot de betere stand, tot de bovenlaag van de bevolking. Bekijken we daarentegen de schilderijen van Pieter Breugel dan zien we vooral de gewone man en die houdt het met de bierpul. Ook op zijn plattelands-(gilde)-taferelen zijn we de 'eenvoudige' gildebroeder met zijn bierpul, zoals deze nu tijdens opgravingen veelvuldig gevonden worden.

Door het (zedeloze) gedrag van de boeren (en ander plattelandsvolk) te benadrukken plaatste de deftige burgerij zichzelf op een hogere maatschappelijke trede. Gerbrand Adriaensz. Bredero (1558-1618) laat in zijn gedicht 'Boerengeselschap' duidelijk dat grote onderscheid tussen boeren en burgers voelen.

'Boerengeselschap'

Ghy Heeren, ghy Burgers, vroom en wel geoet,
Mydt der Boeren Feesten, sy zijn seldom soet,

Of't kost yemant bloet,
En drinckt met mijn
Een roemer Wijn,
Dat is wel soo goet.

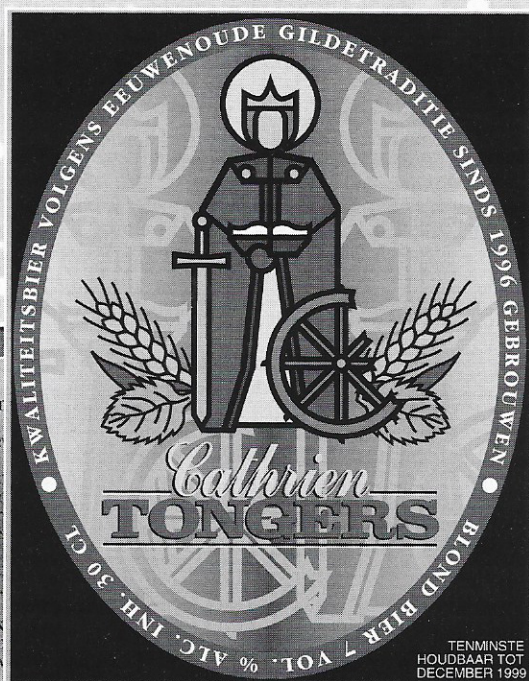
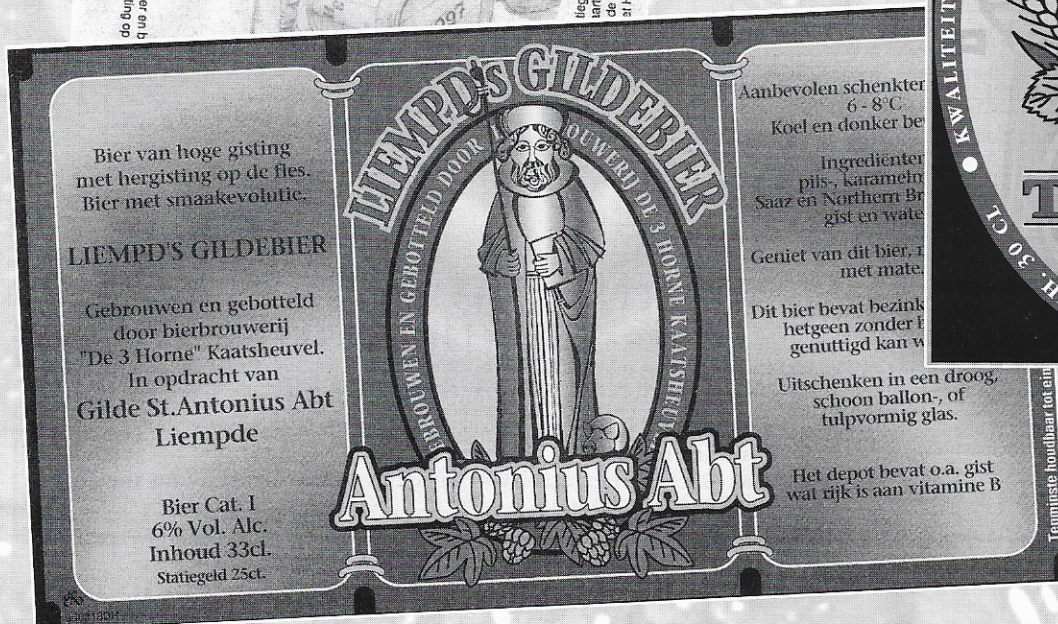
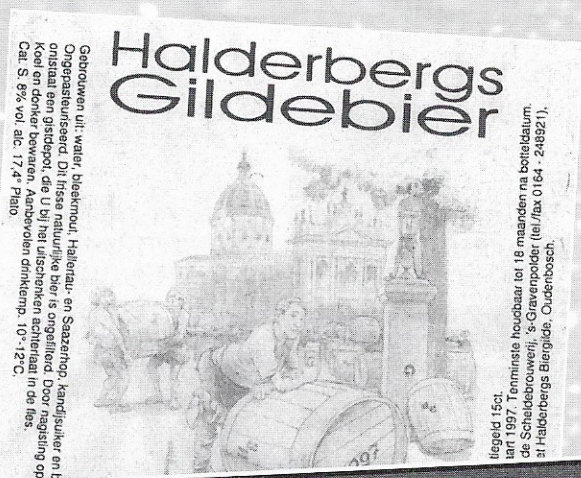
(uit Bier, Geschiedenis van een volksdrank. Uitgave De Bataafsche Leeuw, Amsterdam 1994.)

Bier was volksdrank nr. 1

Iedere zich respecterende plaats, dorp of vlek in ons Brabant had dan ook één of meerdere brouwerijen en daar zijn er nu niet veel meer van over. Bij onze Zuiderburen is dat aantal nog veel groter en daar heeft bijna ieder zich respecterende gilde nog zijn eigen biertje. Maar ook in ons Brabant zijn nog gilden die hun eigen bier tappen en/of brouwen. Een bloemlezing van de ingezonden reacties op onze vraag naar 'Meer Gildes' afgedrukt in De Gildetrom jrg 44 nr.2 pag 58.

'Catharien Tongers'

Dit Bier is door de gildebroeders van het Sint Catharinagilde Tongelre gebrouwen. Het bier is in principe niet te koop. Zij bieden het u gratis aan onder voorwaarde dat u bijdraagt in de kosten én dat u de Stichting Khon Kaen ondersteunt. Deze stichting is medefinancier van 'n Centrum voor kinderen met hoor-, spraak- en taalproblemen te Khon Kaen. Dit is een distrikt in het noordoosten van Thailand. Uw bijdrage is

TENMINSTE
HOUDBAAR TOT
DECEMBER 1999

minimaal f 2,50 per flesje (inclusief statiegeld) en voor een tientje krijgt u zelfs 4 flesjes van dit overheerlijke gerstenat. Schenk uw 'Cathrien Tongers' op 6 à 8° C. Open en schenk het voorzichtig omdat op de bodem van het flesje 'n laagje biergist zit. Gebruik als glas een echte bierpul.

Gilde St. Sebastiaan Moergestel anno 1433

Gildebier speciaal gebrouwen voor het Gilde Sint Sebastiaan en Barbara te Moergestel Anno 1433, door de Trappistenbierbrouwerij 'De Schaapskooi'. Op zaterdag 12 april 1997 zijn de Gildebroeders en zusters naar de Trappistenbrouwerij van O.L.V. Koningshoeve getogen, waar zij door broeder Samuel werden ontvangen en door hem door het brouwhuis werden geleid. In het brouwhuis werd het eerste kruikje "Gildebier" aangeboden aan hoofdman Gerrit Hofmans.

Het gildebier dat door de Trappisten gebrouwen wordt is een 'dubbele La Trappe' en dus echt Trappistenbier. De opbrengst van het Gildebier was bestemd voor de financiering van nieuwe uniformen voor vendeliers en tamboers.

Liempd's Gildebier Antonius Abt

Enkele jaren nadat gilde Sint Antonius Abt in Liempde het alombekende 'Liempds Bitterke' en 'Liempds Sne-

velke' gepresenteerd heeft, is dit assortiment uitgebreid met het 'Liempd's Gildebier Antonius Abt'. Op zondag 14 april 1996 is tijdens de officiële presentatie door hoofdman Roger van Laere het eerste glas geschonken en aangeboden aan de beschermvrouwe van het gilde, mevrouw A. van Boeckel van Rump-t-van Heijst.

Brouwerij 'De 3 Horne' uit Kaatsheuvel heeft dit unieke smaakvolle bier speciaal ontwikkeld. Het is een bier van hoge gisting met hergisting op de fles. Het flesje wordt gesierd met een prachtig 3-kleuren etiket met Sint Antonius Abt als een fraaie figuur in groen.

Het Liempdse bier is niet compleet zonder het speciale bierglas.

Sint-Jorisbier, Sint-Oedenrode

Het Sint Jorisgilde Sint-Oedenrode brengt sinds december 1996 een eigen bier op de markt onder de naam Sint Jorisbier. Dit bier is een initiatief van hun eerste gildekoning sinds 1851, Frans van den Oever, en gildebroeder Sjef de Leijer van Brouwerij de Lelie. Het bier is gebaseerd op een oud recept van deze bierbrouwerij en dateert van 1912. Het is samengesteld door

Harrie de Leijer, de opa van Sjef. Het is

een amberkleurig, bovengistend bier met een alcoholpercentage van 5,5%. Het werd destijds afgezet in Rooi (Sint Oedenrode) en omgeving.

Het etiket toont Sint Joris met de Draak, het wapen van Sint-Oedenrode en de vendels van het Sint-Jorisgilde

Gildewijn

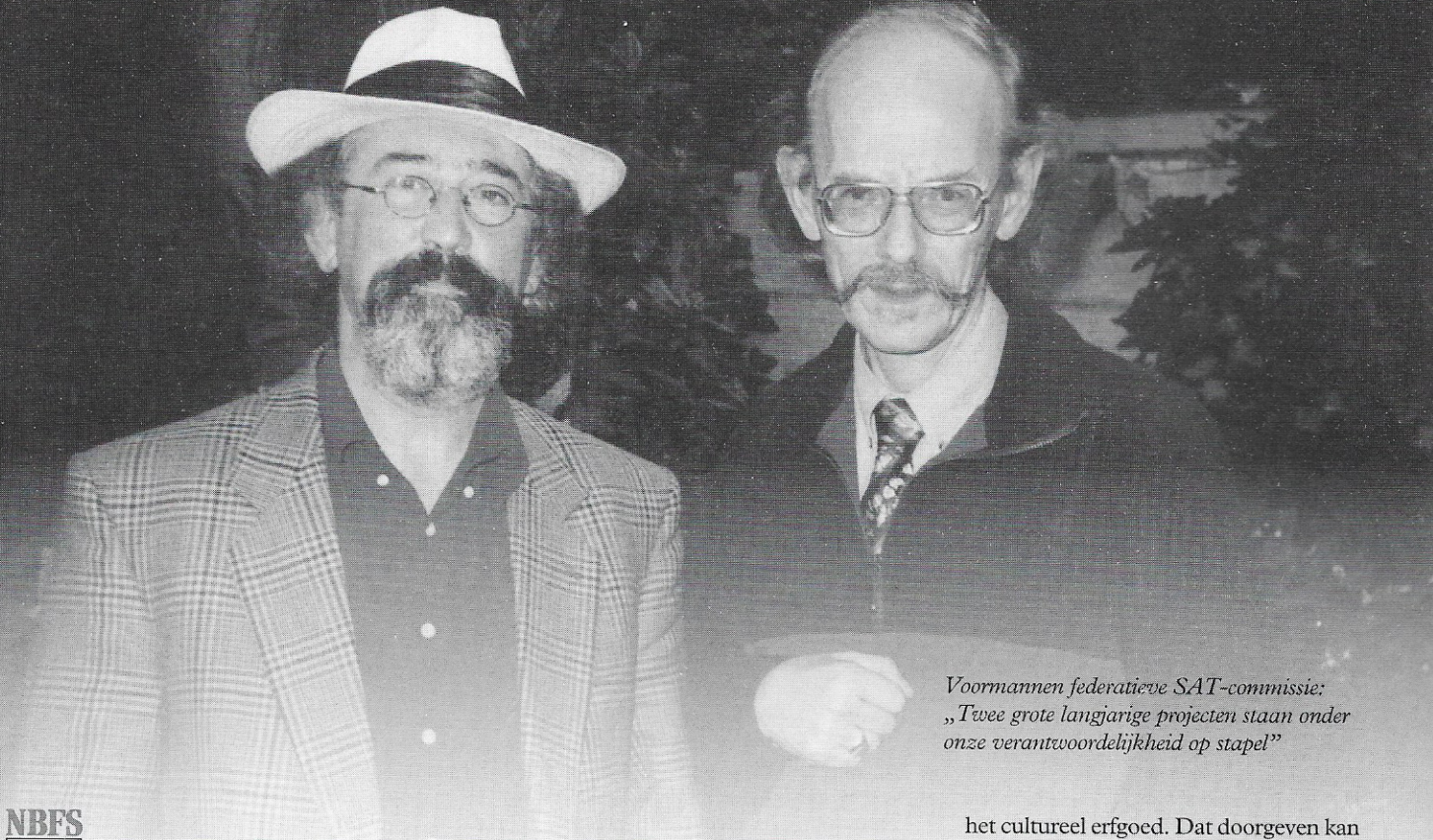
Sint Barbara & Sint Joris Boxtel

Er zijn gilden die het, met hun eeuwenoude traditie, bij hun heropricting direct 'voornaam' aanpakken. Zo'n gilde is het Gilde Sint Barbara & Sint Joris Boxtel. Sinds hun heropricting op 4 december 1996 hebben zij al veel werk verzet om te komen tot een volwassen gilde. Dit alles kost geld, veel geld. Om hun financiën bij elkaar te krijgen hebben zij diverse acties ondernomen, waaronder een meerjarenactie van de verkoop van: Gilde-wijn.

Gezocht is naar twee goede kwaliteitswijnen in rood en wit. De wijn wordt in Frankrijk (Pays d'Oc, Resplandy) in de buurt van Narbonne voor het gilde gebotteld en daar van een eigen etiket voorzien met het Boxtelse Gildewapen.

De rode wijn is een Merlot en de witte wijn is een pure Chardonnay. ■

*Voormannen federatieve SAT-commissie:
„Twee grote langjarige projecten staan onder
onze verantwoordelijkheid op stapel”*

INTERVIEW

Voormannen SAT-commissie hebben er een goed gevoel over:

GILDE-LESBRIEF WORDT GEEN PROPAGANDEVERHAAL

Voor de basisscholen komt er een lesbrieft over de Noordbrabantse schuttersgilden. In het kort willen we de jeugd kennis laten maken met het fenomeen gilden. Het wordt geen propagandaverhaal. Wij pakken het professioneel aan. Daarom duurt het misschien allemaal wat langer dan we aanvankelijk dachten.

door Kees van der Bruggen

Dat zegt Tony Vaessen, voorzitter van de SAT-commissie binnen de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden (NBFS). Deze commissie houdt zich onder meer bezig met studie, archivering en tentoonstellingen voor, door en over de gilden. Met hem en zijn voorganger Gerard Steijns spreekt De Gilde-trom over de rol en de werkwijze van de SAT-commissie en de lopende projecten die deze commissie binnen de NBFS coördineert.

voorbeeld bij grote evenementen en tentoonstellingen, slagvaardig kan optreden. Daarnaast streven we ernaar de archieven van de verschillende gilden goed onder dak te brengen. Bij voorkeur bij professionele archiefdiensten of musea. Ze moeten in ieder geval niet thuis in de la blijven liggen. Over dit soort zaken geven we advies”.

**‘GILDE-ARCHIEVEN MOETEN NIET
THUIS IN DE LA BLIJVEN’**

Geen praatcollege

Gelet op de leeftijd van de federatie (opgericht in 1935), is de SAT-commissie een relatief jonge loot aan de rijke werkgroepenstam van de NBFS. Gerard Steijns: „De commissie is rond 1980, na het grote landjuweel in Oirschot, van de grond gekomen. Het landjuweel maakte duidelijk dat er in federatief verband behoefte aan een dergelijke ondersteuningsgroep bestond. Aanvankelijk heeft Johan Oomen de kar getrokken en de commissie een structuur gegeven. Die houdt in dat we geen praatcollege zijn, maar een werkgroep die zonodig, bij-

Erfgoed doorgeven

Die adviezen worden dan verstrekt aan de NBFS of aan één van de kringen. Veelal gevraagd, maar ook wel ongevraagd. „Vaak weten we niet wie als eerste het initiatief tot een bepaalde actie neemt”, zegt Steijns.

Die adviezen zijn zeer uiteenlopend. „Soms gaat het over materialen, of gebruiken, tradities, het heroprichten van gilden, de functie van vaandel en vendel, enzovoorts. In het algemeen maakt de SAT-commissie zich zorgen over het weloverwogen doorgeven van

het cultureel erfgoed. Dat doorgeven kan alleen als we de geschiedenis van het gilde op een eerlijke wijze bestuderen”. De meeste van de bijna twintig leden van de federatieve SAT-commissie hebben dan ook een meer dan gemiddeld historisch besef en interesse voor geschiedkunde. Bovendien vervullen zij allen een functie in soortgelijke commissies in één van de zes gildekringen.

Projecten

Steijns (56) is ruim acht jaar voorzitter van de federatieve SAT-commissie geweest. In augustus 1995 heeft hij de ‘hoofdrol’ overgedragen aan Tony Vaessen (52). Onder de laatste loopt nu een aantal projecten, waarmee de gilden de komende tijd in aanraking komen. Allereerst de medewerking aan een grote enquête met als titel: ‘Wie zijn of waren onze gildebroeders?’ en daarnaast de lesbrieft voor de scholen. Vooral van dit laatste project, dat langzaam maar zeker vorm krijgt, heeft hij hoge verwachtingen.

Wie waren onze gildebroeders?

Vaessen: „Laat ik eerst de stand van zaken toelichten omtrent de enquête en de achtergronden hiervan. Het idee is ontstaan naar aanleiding van een lezing in 1992 in kring Kempenland en een lezingencyclus van de stichting Brabantse Regionale Geschiedbeoefening in Eindhoven. Daar traden op professor Peter Nissen van de Katholieke Universiteit Brabant, professor Maarten Prak van de Universiteit van Utrecht, dr. Gerard Rooijackers van het Amsterdamse Meertensinstituut en gildebroeder Johan Oomen. Vervolgens kwam Brabants Heem met het voorstel om in het kader van ‘Brabant 2000’ een onderzoekproject op te zetten. Later heeft professor Nissen hierover een inleiding gehouden

op de hoofddierendag. Het is namelijk mateloos interessant om te weten wie onze voorvader-gildebroeders nu precies zijn geweest. Waren dat louter notabelen? Was dat allemaal familie van elkaar? Of waren het kleine middenstanders? Louter elite in de 17e en 18e eeuw? Echt weten doen we het niet. Onderzoek hiernaar is nooit gedaan. Terwijl we toch eigenlijk - letterlijk en figuurlijk - een schat aan informatiemateriaal in huis hebben. Dan denk ik aan de vele koningsschilden, waarop vaak het beroep wordt afgebeeld. Of de koningsvesten die volhangen met namen uit één enkele familie.

'HET KONINGSZILVER VERTELT HET VERHAAL VAN HET GILDE'

Het koningsvest vertelt vaak de geschiedenis van een gilde. Alleen is het dan zaak om hierin verbanden te brengen en mensen en middelen voor dit onderwerp bij elkaar te zoeken. Dit heeft geresulteerd in het project 'Wie zijn/ waren onze gildebroeders'. Via een enquêteformulier naar enkele gilden wordt om medewerking gevraagd. De onderzoekopdracht is nu geformuleerd en in de komende maanden kunnen de betrokkenen, zoals de NBFS, hierop reageren. De uiteindelijke enquête moet begin volgend jaar zijn beslag krijgen", aldus Vaessen, voorzitter van de SAT-commissie. Hij rekent op de medewerking van iedereen. Het laat zich aanzien dat het een langjarig project wordt.

Lesbrief voor scholen

Voor een ander project heeft de SAT-commissie inmiddels een enquête achter de rug, namelijk voor de gilde-lesbrief. Een lesbrief voor scholen staat al langer op het verlanglijstje van de NBFS en vele schuttersgilden. De lesbrief kan een manier zijn om kinderen in een vroegtijdig stadium voor het gildewezen te interesseren.

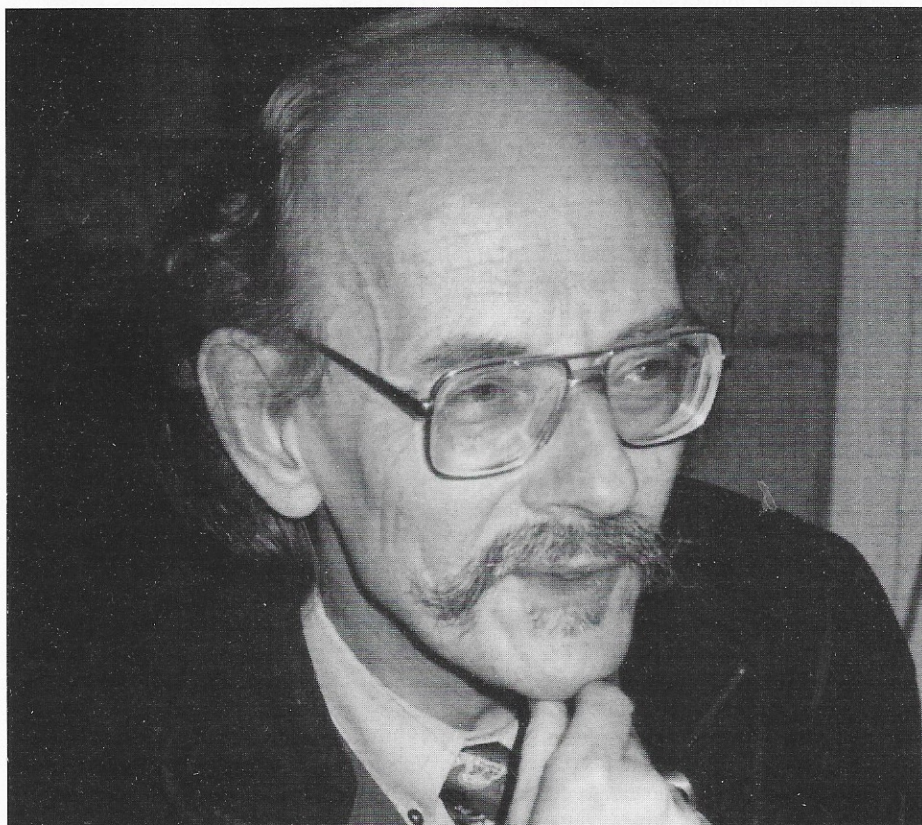
Tony Vaessen: „Na aanvankelijke voornemens om opzet en uitwerking van de gilde-lesbrief in eigen hand te houden, hebben we een nieuwe start gemaakt. Professionele assistentie hebben we ingeroepen van de stichting Brabantse Regionale Geschiedbeoefening, BRG, in Den Bosch. In het kort willen we de jeugd kennis laten maken met het fenomeen gilden. Maar we zijn niet de enigen die de jeugd een 'fenomeen' willen bijbrengen. Dat vindt ook de postduivenvereniging, de wielierclub, of noem maar willekeurig een andere club. Zo werkt dat niet op scholen. Belangrijkste reden om een derde partij bij de opzet te betrekken is het waarborgen van objectiviteit. Wie als gildebroeder zelf voor de klas gaat staan, zal een min of meer gekleurd verhaal vertellen. Omdat je er zo nauw bij betrokken bent. Je mist dan het relativeringsvermogen. Door de BRG erbij te betrekken, bouwen we een vangnet in om te voorkomen dat de lesbrief een propaganda-verhaal wordt. De vereisten zijn, dat er een professionele lesbrief tot stand komt. Daarom duurt het misschien allemaal wat langer dan menigeen in het begin dacht”.

Onderbouwd en weldoordacht

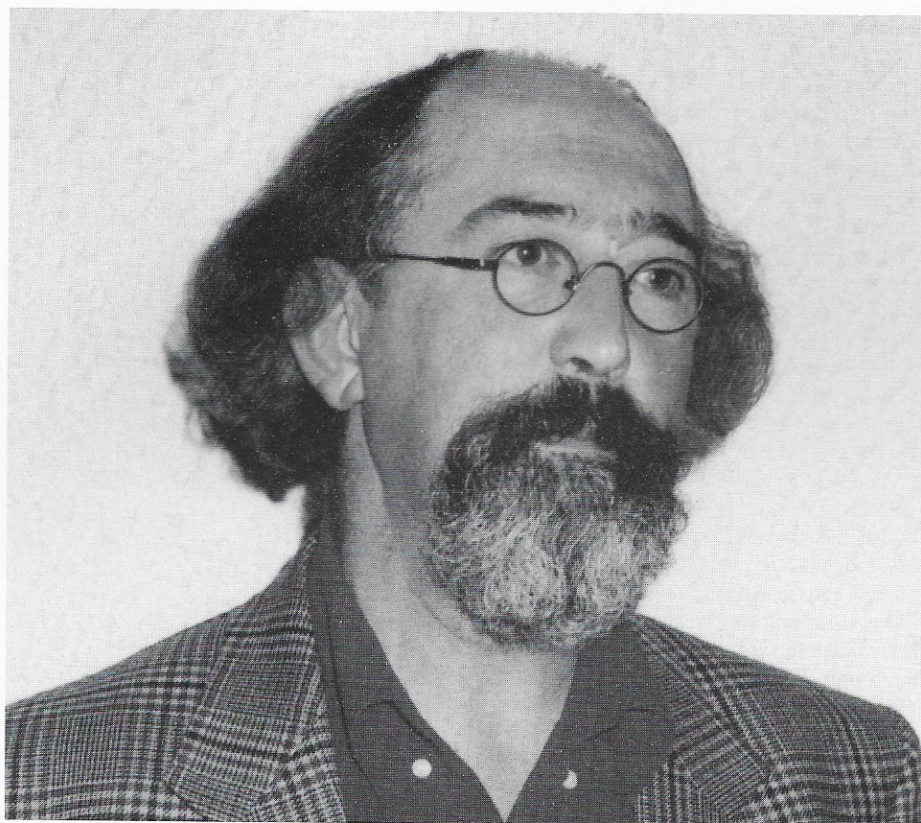
De kritiek van sommigen, dat het allemaal te lang duurt, pareert hij met de volgende opmerkingen: "Wij moeten bij het opzetten van zo'n project ook zaken uit handen durven geven. Je moet je realiseren dat jij als gildeman niet de enige bent die alles weet. We moeten over grenzen durven kijken en ons niet laten leiden door sentimenten. Niemand kijkt graag naar de zwarte bladzijde in zijn leven. Dat geldt ook voor de gilden. Echter, als je dat niet doet, kom je niet tot een eerlijk verhaal. Je moet een bepaalde gène van je afzetten. Een wetenschapper of een volkskundige kan bepaalde ontwikkelingen prima verklaren, misschien

SIGNALEMENT

Naam:	Steijns
Voornamen:	Gerardus Joseph Wilhelmus
Roepnaam:	Gerard
Titel:	Drs. (geschiedenis)
Geboren in:	Tilburg
Leeftijd:	56 (28-07-1942)
Adres:	Burg. Suysstraat 54
Plaats:	5037 ME Tilburg
Beroep:	Archivaris/historicus
Burgerlijke staat:	Gehuwd
Gehuwd met:	G.G. Stoer
Kinderen:	Twee dochters: Mienke en Janneke
Gildebroeder sinds:	1975
Gilde:	Koninklijk Handboogschuttersgilde Sint Sebastiaan van Willem III, Tilburg
Functie:	Oudraad-schrijver 1976 - 1981
Gildekring:	Kwartier van Oirschot
Functie:	Lid, tevens vice-voorzitter kringcie. Studie, Archief en Tentoonstellingen (SAT)
Functie binnen NBFS:	Federatieve commissie Studie, Archief en Tentoonstellingen (SAT)
Sinds:	1980 - heden. Voorzitter 1987 - 1995
Oonderscheidingen:	Zilveren schild NBFS (14-10-1995)
Hobby's:	Mijn vak, met name de geschiedenis en volkskunde van eigen stad en streek, klassieke muziek (passief), genieten van kunst en cultuur in het algemeen en de natuur
Hartewens:	Dat het project 'Wie waren onze gildebroeders' zal slagen
Onvergetelijk:	Sommige gildebegravenissen. Met name het gevoel van verbondenheid over de grenzen van de dood heen
Wil nog eens:	De gildemis van Henk Habraken horen

Gerard Steijns: "De SAT-commissie maakt zich zorgen over het welovervogen doorgeven van het cultureel erfgoed"

Tony Vaessen, met onafscheidelijke zomerhoed: "Voor sommigen duurt het allemaal te lang voordat de gilde-lesbrief er komt"

zelfs nog beter, waardoor begrip ontstaat en verbanden zichtbaar worden. Soms zijn er ook symbolen en aanwijzingen binnen de gilden waar we onvoldoende op letten. Gilden hebben vaak de neiging om over bepaalde zaken te zwijgen. Iets in de trant van: Wij zeggen het niet, maar we bedoelen het wel. Vaak zijn we nog te bang om ballonnen door te prikken die we zo graag heel willen houden", meent Vaessen.

'GILDEN HEBBEN DE NEIGING ZAKEN TE VERZWIJGEN'

Daarom is ook het vangnet in de vorm van de onafhankelijke stichting BRG ingebouwd. „Als we niet met een objectieve lesbrief naar de scholen stappen, gooien wij onze eigen ruiten stuk. De jeugd van tegenwoordig is zeer kritisch. Die willen we echt iets in handen geven. Een lesbrief die aanslaat. En wat te denken van de docenten? Hoe kijken die tegen de gilden in hun woon- en werkomgeving aan? Hun medewerking op de scholen heb je óók nodig. De gilden willen graag reflecteren op de gemeenschap, hun emoties tonen, een afspiegeling van de samenleving vormen. Maar wordt dit door anderen zo ervaren? Daarom nogmaals: een gilde-lesbrief moet aan alle kanten onderbouwd en weloordacht zijn", zo stelt Vaessen overtuigend. Persoonlijk heeft hij hoge verwachtingen van het uiteindelijke resultaat van dit scholenproject.

Royale medewerking

Over de medewerking van de gilden aan dit project tot nu toe is Tony Vaessen tevreden. Op de ruim tweehonderd enquêteformulieren die de SAT-commissie over het onderwerp lesbrief verstuurde, zijn negentig reacties gekomen. De BRG heeft inmiddels ook nog eens 135 scholen geënuquêteerd. De gilde-lesbrief is straks bedoeld voor de hoogste groepen van het basisonderwijs en de eerste klassen van het voortgezet onderwijs. In het draaiboek is opgenomen dat de BRG met de lesbrief de boer op gaat. Het zal een onderdeel worden van een totaal-lespakket voor de scholen. Voor de inhoud van het gildegedeelte van dit pakket blijft de federatieve SAT-commissie eindverantwoordelijk. Een datum waarop de gilde-lesbrief beschikbaar komt, is nog niet bekend.

Geestelijke armoede

Een vast onderdeel van de jaaractiviteiten van de commissie vormt de hoofdliedendag. Naast de invulling van het programma, worden ook de handen uit de mouwen gestoken bij de inrichting van bescheiden exposities. Dit jaar zal dat een 'tableau over armoede in Nederland' zijn.

Tony Vaessen: „Het thema van de komende hoofdliedendag luidt: geestelijke armoede. Weliswaar een ietwat abstract thema, maar de bedoeling is dat we ons hardop afvragen 'staan gildebroeders en zusters alleen in hun geestelijke armoede?' . Wij willen de aanwezigheid met hun neus op de feiten drukken. Ik

SIGNALEMENT

Naam: Vaessen
Voornamen: Antonius Theodorus Johannes
Roepnaam: Tony
Geboren in: Waalre
Leeftijd: 52 (22-04-1946)
Adres: Sint-Andreasstraat 3
Plaats: 3920 Lommel (B)
Beroep: Typograaf
Burgerlijke staat: Gehuwd
Gehuwd met: Toos van Aken
Kinderen: Eén dochter, Mireille
Gildebroeder sinds: 1964 (jeugdlid in 1955)
Gilde: Sint-Martinusgilde, Waalre
Functie: Hoofdman - 1973
Gildekring: Kempenland
Functie: Lid commissie Studie, Archief. Tentoonstellingen (SAT)
Functie binnen NBFS: Voorzitter federatieve cie. Studie, Archief en Tentoonstellingen (SAT)
Sinds: 1996
Onder-scheidingen: Zilveren speld Sint-Martinusgilde, gouden medaillon kring Kempenland, ere-raadsheer kring Kempenland, onderscheiding Woldere Fonds
Hobby's: Verzamelen van Sint-Martinus-attributen, reizen, lezen
Hartewens: Gildeles-project NBFS
Onvergetelijk: Drie Historische Dagen (1996)

wil dit illustreren met een voorbeeld. De vrouw van een gildebroeder is ernstig ziek. Haalt het waarschijnlijk niet. Hoe ga je daar mee om? Veelal bestaat er een zekere schroom om je juist dan over die gildebroeder te ontfemen. Het menselijke contact is dan verloren, omdat men niet goed weet hoe ermee om te gaan. Wij zijn of voelen ons dan vaak lam geslagen. Misschien zijn we wel te arm om emotie te tonen. Gildebroederschap is

'WE ZIJN VAAK TE ARM OM EMOTIES TE TONEN'

het mooiste wat er is, zeggen we. Maar wat er daarvoor en daarna - in moeilijke situaties - gebeurt, weten we niet.. Hoe kunnen wij in dit opzicht dienstbaar zijn voor de maatschappij? Deze insteek hebben we gekozen voor de hoofdliedendag 1998", besluit SAT-voorzitter Tony Vaessen.

De hoofdliedendag wordt op 10 oktober a.s. in de Branbathallen in Den Bosch gehouden. ■

WAARDIGE AFSCHEIDS- HULDE AAN MGR. J.G. TER SCHURE

Zondag 26 juli hebben de Brabantse schuttersgilden een waardige afscheidshulde gebracht aan emeritus-bisschop mgr. J.G. Ter Schure van het bisdom 's-Hertogenbosch. Enerzijds door het opluisteren van de pontificale eucharistieviering, anderzijds door de hernieuwing van de eed van trouw aan het kerkelijk gezag.

door Kees van der Bruggen

In tegenstelling tot de plannen van de NBFS rondom het officiële afscheid van mgr. Ter Schure, had het bisdom een achttal gilden uit kring Maasland (4) en kring Peelland (4) uitgenodigd. Daarnaast kreeg het federatiebestuur een uitnodiging, alsmede de besturen van de vijf gildekringen in het bisdom 's-Hertogenbosch. Ook werden enkele gildebroeders op persoonlijke titel uitgenodigd. In allerijl heeft NBFS-secretaris Reinier Haase de coördinatie ter hand genomen om te voorkomen dat bijvoorbeeld elk gilde zich individualistisch zou presenteren. De coördinator ter plaatse was de voorzitter van kring Maasland, Jack Goudsmits.

'Uitnodigingenbeleid'

Het is onvoldoende bekend, wat de drijfveren voor mgr. Ter Schure en zijn adviseurs waren voor vorengeschetst 'uitnodigingenbeleid'. De volgende gilden werden direct geïnviteerd: Sint Antonius Abt (Mierlo-Hout), Sint Servatius (Lieshout), Sint Willibrordus (Bakel), Sint Barbara - Sint Sebastiaan (Vught), Sint Sebastiaan (Oss), Sint Catharina (Den Dungen), Sint Antonius - Sint Sebastiaan (Udenhout) en Sint Joris 'De Oude Schuts' ('s-Hertogenbosch). Opvallend in deze opsomming is het gilde uit Oss, dat nog in her oprichting is.

Grote deputatie

Het bleek een goede greep van de NBFS om op het allerlaatste moment de gilde-inbreng bij het afscheid van bisschop Ter Schure te coördineren. In verband met de start van de zomervakanties in het zuiden, bleek menig gilde niet in staat een grote deputatie op de been te brengen. Door de federatieve aanpak werd door de inzet van velen de scheidende bisschop een waardig afscheid geboden. Rond half twaalf formeerde zich een bonte gildestoet van ruim honderd man/vrouw op de Bossche Parade. Om klokslag twaalf uur werd mgr. J.G. Ter Schure door kardinaal A. Smonis en mgr. A. Hurkmans vanuit de Doopkapel in de Sint Jan begeleid naar het altaar.

Wachters bij het altaar

Voor de gilden waren er zitplaatsen direct bij het altaar gereserveerd. Speciaal op verzoek van de vertrekkende bisschop. Want onlangs stelde hij nog in een interview met De Gilde-trom: „Ik zie de gilden als wachters bij het altaar”. De H. Mis was 'een hele zit'. Eerst tegen half drie was de plechtigheid beëindigd. Bij dit afscheid waren ook veel collega-bisschoppen van Ter Schure aanwezig. De meesten zijn goede bekenden van de gilden, zoals mgr. Ernst, mgr. Muskens en mgr. Bluyssen.

Voorrang op receptie

Na afloop van de eucharistieviering werd de eed van trouw aan het kerkelijk gezag hernieuwd. Op een zonovergoten plein bij de Sint Jan namen de vertrekkende bisschop, Adrianus kardinaal Simonis en mgr. Antoon Hurkmans deze gilde-

eer in ontvangst. Daarna begeleidden de gilden bisschop Ter Schure en zijn opvolger naar het nabijgelegen Sint Janscentrum waar de receptie werd gehouden. De gilden vormden een erehaag voor de monseignori. Bisschop Ter Schure schonk de gilden vervolgens een privilege. Op zijn uitdrukkelijk verzoek wilde hij alle aanwezige gildebroeders en -zusters als eerste persoonlijk de hand drukken. Hiermee onderstreepte hij nog eens zijn dankbaarheid jegens de Brabantse schuttersgilden gedurende zijn episcopaat in 's-Hertogenbosch. ■

Emeritus-bisschop mgr. Jan Ter Schure temidden van de gildebroeders van 's-Hertogenbosch

DE NIEUWE VOOR- SCHRIFTEN ZIJN EEN LIJDENSWEG

Het is voor alle kloveniersgilden een overbekend feit dat de nieuwe milieuvorschriften - beter bekend als de circulaire van augustus 1995 - hard zijn aangekomen. Zo ook voor het Terheijdense schuttersgilde.

Na de bedoelde circulaire gelezen te hebben heeft de gilde-overheid de conclusie getrokken, dat het schieten op de huidige plek, waar overigens al bijna 100 jaar geschoten wordt, problematisch zou gaan worden. Vooral de eisen aan het produceren van geluid waren voor allen een bittere pil. Nimmer hebben de bewoners in de naaste omgeving van de schutsbomen over geluidsoverlast geklaagd. In tegendeel zelfs, zij hebben het gilde steeds beschouwd als "hun" gilde.

Nieuwe lokatie

Om te voorkomen dat er van overheidswege een verbod opgelegd zou gaan worden om op de schutsbomen te schieten, heeft de gilde-overheid reeds in september 1995 de stoute schoenen aangetrokken en aan het gemeentebestuur gevraagd om een andere plek waar dan een schietaccommodatie gerealiseerd zou kunnen worden.

Verschillende besprekingen met het gemeentebestuur zijn belegd, meters papier zijn beschreven, maar 3 jaar later is er nog geen besluit genomen, waar een gildekamer met daarbij enkele schutsbomen gebouwd kan worden. Een tijdje zag het er naar uit dat een plaats aangewezen zou worden in de 'Kleine Schans' (dit is een Spaans fort uit de 17de eeuw), maar na de gemeentelijke herindeling van de West-Brabantse gemeenten is dit plan van tafel geveegd. In mei 1997 heeft de gilde-overheid met het bestuur van de gemeente Drimmelen om de tafel gezeten en naar aanleiding hiervan is een plek aangewezen in de Lageweg. Een plaats net buiten de bebouwde kom van het dorp.

Bezwaren

Met deze plek is het gilde best in zijn nopjes maar ... bij de goedkeuring van het bouwplan door de gemeenteraad maakten enkele raadsfracties bezwaar. Ook is gebleken dat de NCB afd. Drimmelen tegen het bouwen in die omgeving is. Grond is immers voor de boeren en niet voor een vereniging, aldus de NCB.

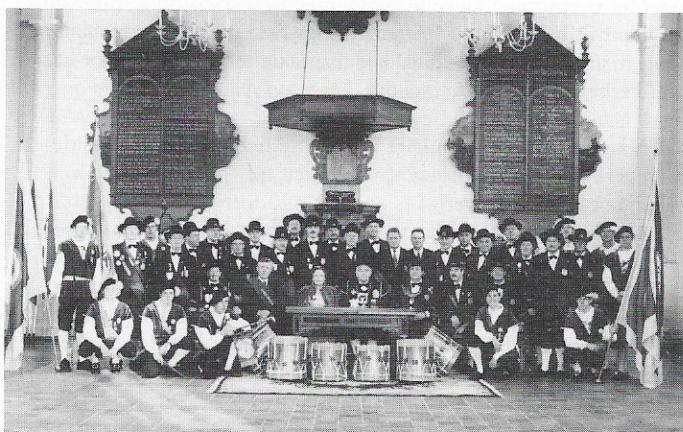
Indien uw gilde ook zulke problemen heeft, neemt a.u.b. contact op met de deken-schrijver van het Terheijdense gilde (tel. 076-5932059). Het is n.l. beter met velen een vuist te maken dan alleen te moeten vechten. ■

H. Bruijns

PLAATSING PLAQUETTE BIJ HET GILDEBOS OP 30 APRIL 1998

Bij de officiële opening van het Landjuweel op 30 april 1993 werd de eerste kastanjeboom geplant door de burgemeester van Etten-Leur, drs M.J.H. v.d. Ven en federatievoorzitter van de N.B.F.S, de heer Van Bouwdijk-Bastiaanse.

De tweede kastanjeboom werd geplant door de voorzitter van Kring Baronie en Markiezaat, wijlen de heer Herman van Rijckevorsel en de hoofdman van het Sint Hubertusgilde, de heer Jan van Harssel. Verder werden linden en platanen geplant. De ecologische waarde van het gildebos zal hoog zijn, gezien de diversiteit van de beplantingen, zoals bijvoorbeeld de struikbeplantingen. In totaal zijn er 227 bomen gekocht door de federatie, de kringen, gilden en particulieren.

Het Sint Hubertusgilde uit Etten-Leur organiseerde in 1993 het Landjuweel

Op 30 april 1998 werd een plaquette onthuld bij het gildebos. Hierbij waren diverse afgevaardigden van gilden, die een boom gekocht hadden, aanwezig. ■

A. Boot

SINT CATHARINA- GILDE TONGELRE GAAT DIGITAAL

Het nauwkeurig inventariseren van gildezilver is een zorg voor elk gilde. Dank zij moderne technieken is onze gilde-

broeder Paul Kemper - ja, dat is ook de vormgever van de GILDEBTROM - erin geslaagd om dat digitaal te bewerkstelligen.

Het scannen van een schild gebeurt met een vlakke scanner

Zo'n driekwart jaar geleden kwam hij op het lumineuze idee om een schildje eens onder een professionele scanner te leggen. Het resultaat was verbluffend. Paul is hiermee verder aan de slag gegaan en heeft een systeem ontwikkeld waarmee alle zilver digitaal wordt vastgelegd. Hierdoor blijft alles compact bewaard op Optical en/of CD. Op de Kringgildedag te Mierlo hebben we in de tentoonstellingsruimte hiervan een presentatie gegeven via het medium PC (via het programma Power Point). Peter

Scan van het keizersschild van Willem van Bree

Bakermans had hiervoor een opzet gemaakt en Paul Kemper heeft dit verder uitgewerkt. Kort samengevat volgen hier de belangrijkste wetenswaardigheden van het scannen van gildezilver:

- de schilden worden gescand op een resolutie van 300 DPI, te gebruiken voor drukwerk en bijgewerkt op oneffenheden en duidelijkheid
- omvang van de schilden, afhankelijk van de grootte, tussen de 800 Kb en 4Mb
- de schilden worden digitaal bewaard op Optical en/of CD
- tevens wordt van elk schild een zogenaamde stamkaart gemaakt
- door te scannen hoeft er geen foto meer gemaakt te worden en dat wil zeggen dat er geen chemicaliën worden gebruikt, dus milieuvriendelijk
- voor info: Paul Kemper 040-2813876 ■

Jan van der Heijden

TE KOOP GEVRAAGD

Gildetrommen

Is er misschien een gilde dat een of twee in goede staat zijnde koperen gildetrommen heeft die bij hen overbodig zijn. Graag willen wij die van u overnemen tegen een redelijke prijs. In afwachting verblijven wij,
Gilde Sint Catharina Den Dungen

Deken schrijver: H. van Alebeek, tel.: (073) 594 15 32

Gezocht foto's van oude koningsschilden

Voor een onderzoek naar koningszilver ben ik op zoek naar foto's van koningszilver. De foto's die ik zoek moeten minimaal 5 jaar of nog ouder zijn. De foto's hoef ik niet in mijn bezit te hebben; het gaat erom dat ik weet dat het gilde die heeft.

Als u mij zou willen laten weten dat u foto's in uw bezit heeft en hoe oud de foto's zijn, zou u mij daar heel veel plezier mee doen. Mijn adres is: Tony Vaessen, Sint-Andreasstraat 3, B-3920 Lommel.

Bij voorbaat hartelijk dank.
Voorzitter federatie SAT

NIEUWS UIT DE KRINGEN

Kwartier van Oirschot

Nieuwe koningen

Bij het Sint Sebastiaansgilde uit Hilvarenbeek werd op 15 juni 1998 August Schoenmakers koning en bij Sint Joris Oirschot veroverde Henk van Loon sr. op 8 juni 1998 de koningstitel van zijn zoon Martien.

Koning in Hilvarenbeek

Bisschop zegent vaandel in

Er was geen plaats onbezet op de eerste Pinksterdag in de basiliek van Sint Jan in 's-Hertogenbosch. Ter afsluiting van de Mariaviering trokken die dag meer dan drieduizend pelgrims naar de Sint Jan. Ook uit Boxtel was een grote groep mensen aanwezig om getuige te zijn van de inzegening van het nieuwe gildevaandel van het Sint Barbara en Sint Joris gilde. Met slaande trom en vliegend vaandel trok het gilde tegen kwart over tien de afgeladen basiliek binnen om de hoogmis met gilde-eer op te luisteren. Bisschop Ter Schure heette het gilde welkom en verzocht vaandrig Guus Eltink naar voren te komen. Tijdens een korte ceremonie werd het gildevaandel door de bisschop plechtig ingezegend. Na de H. Mis poseerde bisschop ter Schure temidden van het gilde voor een groepsfoto. Het vaandel is ontworpen door Martien Heffer uit Liempde. Het gilde wilde beide patroonheiligen in het vaandel verwerken. De ontwerper vond een geniale oplossing. Aan de ene kant van het vaandel is Sancta Barbara afgebeeld en aan de andere kant staat Sint Joris met de draak. Door beide doeken tegen elkaar te bevestigen komt de symboliek van het samengaan van beide gildeheiligen tot uiting. Het vaandel is vervaardigd door Annie Swinkels uit Boxtel.

Bisschop Ter Schure zegent het vaandel

Zij heeft er negen maanden aan gewerkt. De bisschoppelijke complimenten zijn er het bewijs van dat er een prachtig gildevaandel is vervaardigd.

Bijzonder jubileum

In een kring van een honderdtal gildebreeders en gildezusters, de burgemeester en een delegatie van het kringbestuur, zijn op kermisvrijdag 6 juli 1998 ere-hoofdman Willem van Dijk en mevrouw Fonken-van Esch gehuldigd. Willem van Dijk is maar liefst 75 jaar gildebreders van Sint Catharina uit Moergestel en mevrouw Fonken is al 50 jaar gildezuster van dit gilde. Willem of Willeke werd op 11 augustus 1904 gebo-

Een mensenleven gildebreders

ren en werd op 2 mei 1923 gildebreders. In 1944 volgde hij zijn vader als vaandrig op. 24 Jaar later werd hij tot hoofdman gekozen en zeven jaar later tot ere-hoofdman benoemd. Bij zijn 40, 50, 60 en 70-jarig jubileum werd hij telkens onderscheiden. Mevrouw Fonken is na het overlijden van haar man trouw gildezuster gebleven.

Diamanten gildebreders

Een tevreden jubilaris

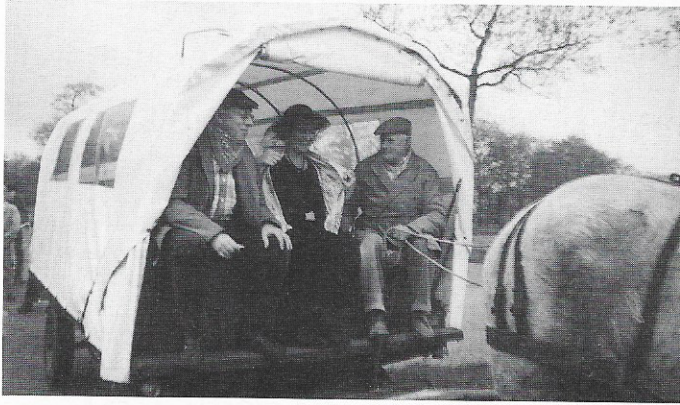
herinnering overhandigd.

Boeren overtrek

Op Koninginnedag 1998 werd door gilde Sint Sebastiaan uit Westelbeers hun nieuwe gastvrouw, Lisette Lemmens van gildehuis 'de Kemphaan', voorheen café 'Kerkzicht' op feestelijke wijze ingehaald met een boeren overtrek met paard en wagen. Lisette werd volgens oud gebruik op de gemeente-

Op 20 januari 1998 was Cees Evers 60 jaar gildebreders van Sint Sebastiaan Westelbeers. Cees was in zijn gildejaren een aantal jaren deken, waarna hij ook nog twaalf jaar hoofdman van het gilde is geweest. Sinds 1996 is hij ere-hoofdman. Ook is Cees actief geweest als kruisboogschutter, hetgeen hij om gezondheidsredenen aan de jeugd heeft moeten overlaten. Op 1 mei werd aan hem een

grens afgehaald, waarna eerst een viertal cafés werd aangedaan voor er bij het gildehuis werd aangelegd.

Langzaam maar zeker

Drie gloednieuwe gildetrommen

Het Oirschotse Sint Sebastiaansgilde kreeg op 21 mei 1998 drie gloednieuwe gildetrommen. Het zijn zogenaamde keizerstrommen met koperen ketel met bruingelakte beuken spanbanden. Koperen koordgeleiders en koperen voetjes voorkomen slijtage van het witte spankoord, dat als een sierketen het geheel verfraait. Een mooi gladgestreken kalfsvleugel garandeert de sonore klank van een ideale gildetrom. Op de koperen ketels van twee trommen staat de naam en de plaats van het gilde en een prachtig gedreven Jeruzalemkruis, alias Sint Sebastiaanswapen met daarnaast in fraai met de hand gegraveerde letters de namen van de schenkers. Op de derde trom staat een afbeelding van Sint Sebastiaan naar de hand van de Italiaanse schilder G.A. Bazzi de Sodoma (1477-1549).

Jong geleerd, oud gedaan

De trommen zijn vervaardigd door Erik Hoop uit Tilburg. Het gilde, nu verrijkt met drie prachtige trommen, dankt dit feit aan eigen inbreng van ere-rentmeester Jan van der Schoot, binnenkort 50 jaar gildebroeder, Loek van de Wal, 45 jaar gildebroeder en mevrouw M. Smetsers-van Hoof uit naam van wijlen haar man. De teksten en afbeeldingen werden geschonken door erelid Theo van de Loo, Jan van Zelst, Henk Kuijpers en een anonieme gildebroeder. Hoofdman Toon van Overdijk dankte de schenkers tijdens een feestelijke bijeenkomst voor hun gulle gave.

Sint Joris Hoogeloon 400 jaar

Tijdens de teerdag op 8 mei werden in Hoogeloon zeven gildebroeder gedecoreerd. Ouderling Jan Castelijns, keizer Piet Beerens, Piet van Beers en Kees van den Broek ontvingen een zilveren draagspeld vanwege hun 25 jarig gildejubiläum. Ad van Huykelom en Bal Swaanen waren 40 jaar gildebroeder en kregen daarvoor een kringonderscheiding. Hoofdman Kees Swaanen was 50 jaar lid en kreeg de oorkonde van de kring uit handen van kringsecretaris Jo van den Biggelaar.

Daarnaast ontving de hoofdman een nieuwe sjerp, het zilveren kruis en een wandelstok. Uit handen van burgemeester Grem kreeg de jubilerende hoofdman de versierselen, behorend bij de Orde van Oranje Nassau en een Pauze-lijke onderscheiding uit handen van pastoor Kerssemakers. Pastoor Kerssemakers werd geïnstalleerd als ereleden. Op 10 mei was er feest met gildemonstraties voor de aangrenzende gilden van Hoogeloon.

Hoofdman onderscheiden

Kempenland

De koningsvogel bleek onberekenbaar

Op maandag 7 september vond het jaarlijks koningschieten plaats van het Sint Catharinagilde Eindhoven-Stad. De door

Jan van der Meulen

vogelmaker Jos van der Linden gemaakte koningsvogel, vol symboliek betreffende de aftredende koning, zou het volgens de deskundigen vele schoten uithouden. Maar de vogel bleek onberekenbaar. Al bij het eerste schot gaf hij een krimp en begon te scheuren en bij het 10e schot gaf hij de geest en viel in stukken ter aarde.

Daarmee was Jan van der Meulen sr. tot zijn grote verrassing voor de tweede maal koning (voor het eerste in 1970) van het Sint Catharinagilde Eindhoven-Stad.

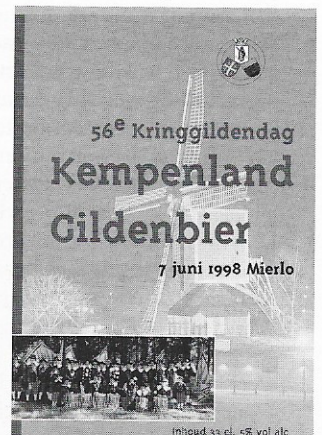
56e Kringgildedag te Mierlo

„We maken gewoon de open haard aan in de feesttent en maken het toch nog gezellig”

Aldus de regerend deken van het Sint Sebastiaangilde te Mierlo, Tonnie Schönhoff, op zondag 7 juni toen afgevaardigden van de 52 gilden uit Kring Kempenland en 5 gastgilden uit Kring Peelland bijeen waren voor de erewijn op het gemeentehuis van Mierlo. Terwijl binnen de erewijn geschonken werd viel buiten de regen met bakken neer. Maar de gildebroeders van het Sint Sebastiaangilde lieten zich niet kisten. Al hun werk voor niets geweest? Nee toch!

Tegen zoveel optimisme was Pluvius niet bestand en draaide 's middags de hemelwaterkraan dicht. Daarentegen draaide Cambrinus de tapkraan in de feesttent goed open en kon men 's avonds na afloop van het feest terugzien op een geslaagd feest van ontmoeting en dat is wat de kringgildedag op de eerste plaats wil zijn.

Ondanks de regen bleven tegen twaalf uur de vele honderden gildebroeders en zusters toestromen. Om 13.00 uur zou de optocht door het rijkelijk met vlaggen versierde Mierlo van start gaan; maar na overleg met de metio van Vliegvelde Wel-schap werd het vertrek een half

Etiket gildenbier kringgildedag

uur uitgesteld. Een goed besluit; want terwijl de eerste gilden van het modderige feestterrein afmarcheerden hield het op met regen, brak de zon door en bleef het voor de rest van de dag mooi en droog en kon het feestprogramma en de wedstrijden volgens programma afgewerkt worden.

Opmerkelijke opmerkingen in het programmaboekje

In afwijking van het gangbare was in het programmaboekje veel plaats ingeruimd voor de mening van de Mierlose gildebroeders. Alle gildebroeders waren aan het woord gekomen, jong en oud. Een jonge gildebroeder, Alfons Schönhoff, schreef: „Waarom ben ik bij het gilde? Dat is in werkelijkheid heel simpel. Ik ben erbij gegaan omdat dat automatisch het geval was als je bij ons in de familie kon lopen.”

Prinsesje Sharon van Knippenberg, 3 lentes jong:

„Ik vind leuk - met de schut mee te gaan
- met de bus
- dan krijg ik veel snoepjes en drinken
- bij Mieke eten
- dat ons opa erbij is en Leroy en ons pap
- dat ik een prinsesje ben
maar ik kan niet ver lopen, dan moet ons mam mij dragen.”

Vendelier Harm van de Westen, 7 jaar oud:

„Ik zie het gilde als de soldaten van ons dorp heel lang geleden die probeerden boeven te vangen.”

Leroy Tijs, 6 jaar:

„Toen ik 3 jaar was wou ik bij de schut omdat ik het leuk vond. Want dan gingen we met de schut naar de school om te vendelen.

Ik ga graag naar een gildefeest want daar kan ik kei veel eten en drinken en kogeltjes zoeken en spelen en het leukste vind ik dat je dan veel snoep kan eten.”

(tot slot een goede tip van)

Kapitein Piet van der Sommen:

„Een van de manieren om er voor te zorgen dat het ledental snel toenam was om mijn schoonzoon zo'n beetje te verplichten om lid te worden. ”Trouwen oké, maar dan wel gildebroeder!”

Budels gilde verrast gouden paar

Op zaterdag 18 juli werd er door de gildezusters en gildebroeders van het Budelse St. Jorisgilde flink uitgepakt. Op deze dag vierde de oudste gildebroeder, Pierre Jacobs, zijn gouden huwelijksfeest. Samen met zijn echtgenote Mieke had hij lang naar dit feest uitgekeken en iedereen van het gilde moest natuurlijk op het feest komen. Het was echter de gezondheid van de bruidegom die doorgang van het feest dreigde te belemmeren. Kort na koninginnedag werd de feestteling opgenomen in het ziekenhuis. De toestand was zo slecht dat zelfs het sacrament der zieken werd toegediend. Het mag een klein wonder heten dat onze gildebroeder boven verwachting herstelde van zijn ernstige ziekte. Voorzichtig werd door hem en zijn echtgenote de vraag gesteld hoe het nu verder moest met het gouden feest. Alle besproken zaken waren immers afgezegd en de gezondheid van Pierre liet afspraken ver vooruit nog niet toe.

Op zaterdag 18 juli heeft het gilde er vervolgens voor gezorgd dat er toch een feest gehouden kon worden in het gildelokaal. Al vroeg in de ochtend werd het lokaal versierd met dennen, bloemen, een feestelijke kroon aan een huldeboog enz. Ieder droeg zijn of haar steentje bij om hun oudste gildebroeder samen met zijn echtgenote een onvergetelijke dag te bezorgen. Zichtbaar aangedaan arriveerde het gouden paar die middag bij het gildelokaal om samen met naaste familie het feest te beginnen.

Het feest voor Pierre en Mieke was pas helemaal compleet toen het gilde om acht uur in vol ornaat stond aangetreden

om een vendelhulde te brengen. Het gouden paar kreeg als blijvende herinnering aan hun gouden feest een beeldje van een kruisboogschutter aangeboden. Ook de map met foto's en persoonlijke felicitaties aan het gouden paar sloeg bijzonder goed aan en is de week na het feest nog vele malen uitvoerig bekeken.

De reactie van Pierre op het feest: „Over 17 jaar geef ik hier

Het gouden paar temidden van enige van zijn gildebroeders

weer een feest, want dan word ik 100”. Het St. Jorisgilde wenst hun beiden dit van harte toe.

„Aaaw... dè was raok... ik, ik val.....!”

Op zaterdag 20 juni werd door de Sint Antoniuschut van Eeneind-Opwetten (Gemeente Nuenen) koning geschoten aan de Mulakkers.

Maar voor het zover was kwam er nog heel wat kijken. Allereerst verzamelen. Dan opstellen en te voet naar de ver weg wonende 'oude koning' om hem op te halen. Deze dag was er plotseling een kleine hittegolf opgekomen en dus waren de schutsbroeders maar wat blij dat ze, naar keuze, met fris, bier of iets sterkers werden ontvangen.

Op naar de Mulakkers zou nog even bij Machinefabriek Brabant aangegaan worden wegens het 50-jarig jubileum. Onderweg daar naar toe stopte plotseling de tamboer. „Even wachten”, riep hij, „telefoon” en trok een mobiele telefoon uit zijn zak en de hele schut stond stil en keek er naar!

Bij de jubilerende firma aangekomen was het zo druk, dat de plaatsvervangende hoofdman, na overleg, alleen ging feliciteren en zijn excuses aanbood dat men in tijdnood zou komen als men moest wachten op de afloop van de shows die op dat moment de drumband 'Oefening en Vootuitgang' bracht. De directie had daar alle begrip voor.

Op het schietterrein aangekomen werd eerst de boom gevrijd en stond de vogel, deze keer geheel in stijl met de WK in oranje kleur, weldra op de boom en kon het schieten beginnen.

Jammer toch dat zo'n vogel niet zelf commentaar kan leveren Zo van: „Kek d'n dieje kèken, hij kekt dur 't klèn getje, mer zie de korrel nie ins. En as'ie skiet nèpt ie z'n eugskes nog toe ok. Ze skieten mer raok ok, ze skieten dur m'n verre, dur m'n vleugels, ze knallen m'n knikkers eraf. Kèk ze 'ns lachen de verrekus van St. Antonius.

Dur staon er zelfs 'n paor mi unnen wijtloenzer (verrekijker) te kèken waar ze me moeten raoken. En die zwetser, dè ie zò goed kan skieten, ken ur ok niks van. Nie zoveel kruid er in doen Frans, dan gaon ze te hard, dè doe zeer an m'n ribbenkast. Meer smèren mannen... die kèlen bedoel ik! 'k Denk da'k er mer af val, dan ben'k 'r vanaf.

Aaaw.... dè was raok.... ik, ik val.....!”

En dat laatste schot dat werkelijk raak was, was van Piet van de Laar die met het 155e schot zich voor de vierde keer tot een der laatste koningen van deze eeuw schoot.

Zonlige St. Jansviering en jubilarissen in Leenderstrijp

Op 24 juni, geboortedag van St. Johannes de Doper, werd dit jaar voor de 36e keer door het gilde St. Jan Baptista Leenderstrijp een H.Mis in de openlucht gehouden bij hun St. Janskapel. Tijdens deze H.Mis werden traditiegetrouw door ere-lid pastoor M.de Vries de door de gelovigen meegebrachte St-Janstrossen gewijd. De stralende weersomstandigheden zullen er mede toe bijgedragen hebben dat ruim 500 gelovigen deze openluchtmis met gilde-eer bijwoonden.

Na de H.Mis trok het gilde naar het gildehuis "De Hospes" waar enkele gildebroeders gehuldigd werden. Harrie Verduijn en Frans van Hooff waren 40 jaar lid van het gilde. Gildebroeder en ex-gildebaas Frans van Hooff ontving de zilveren St Jan Baptista-speld en bijbehorende oorkonde. Gildebroeder en ex-vendelier Harrie Verduijn had deze versierselen op de jaarvergadering van 13 februari al mogen ontvangen. Ook had het gilde twee gouden jubilarissen in hun midden: Adriaan van Asten en Wout Bax. Zij ontvingen uit handen van Raadsheer Oost van de Bond van Schuttersgilden Kring Kempenland, Jan de Greef, het Gouden Schild van Kring Kempenland. Namens het gilde kregen zij het boek "Doar hedde de Guld" aangeboden. Wout Bax kon helaas op de huldiging niet aanwezig zijn omdat hij vanwege zijn gezondheidstoestand in het ziekenhuis opgenomen was. Hem werden in het St. Annaziekenhuis in Geldrop de versierselen uitgereikt in het bijzijn van een afvaardiging van het gilde.

Na 21 pogingen eindelijk koning

Het Sint Jorisgilde Bladel kent het jaarlijkse koningschieten. Dit jaar had het voor de 21e keer na de heroprichting in 1978 plaats, en het was ook voor de 21e keer dat gildebroeder Jan van den Boomen probeerde koning te worden. En de aanhouder wint! Bij het 122e rake schot viel het laatste stuk van de gipsen vogel naar beneden. Jan was gildekoning! De eerste felicitaties waren natuurlijk van zijn vrouw Rika, die gildezuster is en zich tijdens de kermis in 1977 al tot kermisprinses geschoten had. Beiden behoren met hun kinderen tot een echte gildefamilie.

Het koningspaar in de landauwer

Een 'zegenrijke' Ommeganck

Op dinsdag 30 juni werd door het Soerendonkse St. Jansgilde de bekende traditionele 'Ommeganck' gehouden. In de vroege ochtend werd koning Johan Aarts aan huis afgehaald, waarna de gildebroeders naar de kerk trokken voor het bijwonen van de gildemis. Na de vendelhulde voor ere-deken pastoor Bakker werd in café Maas gildebroeder Peels tot nieuwe deken geïnstalleerd, waarna in café De Sport vele jubilarissen gehuldigd werden. Het 50-jarig jubileum werd gevierd door Leo van Exel en Frans van Hoof; zij ontvingen een bronzen gildebroeder. Voor de 40-jarige jubilarissen André Damen en Bert Staals was er de bronzen legpenning van St. Jan. Jac van Happen en Wim van Exel vierden hun 25-jarig jubileum. Zij kregen de zilveren gildepenning opgespeld.

Als afgevaardigden van Kring Kempenland waren ook vice-voorzitter M. van de Voort en districtsraadsheer J. de Greef aanwezig om aan Frans van Hoof het Gouden Schild van Kring Kempenland uit te reiken. Met zijn leeftijd van 81 jaren is gildebroeder Frans van Hoof nog steeds actief binnen het St-Jansgilde. Ook Bert Staals ontving het Gouden Schild van Kring Kempenland. Bert is 40 jaar gildebroeder en al ruim 40 jaar tamboer. Bovendien is hij meer dan 25 jaar lid van de overheid, waarvan o.a. 15 jaar deken- tamboer (1972-1987) en 15 jaar deken-secretaris (1983-1998). Verder is hij al 25 jaar lid van de tromcommissie van Kring Kempenland en van de Federatie. Al met al verdiende kringonderscheidingen voor beide gildebroeders. Tussen al deze activiteiten door keken de gildebroeders af en toe ongerust naar buiten. De ene regenbui volgde de andere op en het gilde had nog een hele tocht voor de boeg.

Onder vele paraplu's trokken de gildebroeders via een verkorte route naar de versierde St. Jansboom op de Heuvel. Daar werd eerst een korte stilte in acht genomen ter nagedachtenis aan Harrie Roefs, die vele jaren meehielp bij het versieren van de gildeboom. Aan regenwater hadden de gildebroeders nog steeds geen gebrek. Bij de St-Jansboom werd Jeffry van Gennip letterlijk en figuurlijk ingewijd als nieuw lid van het St. Jansgilde. Het water bleef rijkelijk vloeien. Een intussen doornat gilde trok daarna op naar Cranendonck voor de geplande vendelhulde aan het wereldlijk gezag. Na een half uur wachten moest van de vendelhulde worden afgezien en kreeg het gemeentebestuur ter vervanging in de hal van het kasteeltje een aubade aangeboden door de tamboers en bazuinblazers. Intussen bleef Pluvius goed zijn best doen, zo goed zelfs dat het voor de gildebroeders ondoenlijk was de tocht op de gebruikelijke manier voort te zetten. Een touringcar moest er aan te pas komen om de gildebroeders terug te brengen naar de dorpskern. Bij zaal de Valk en gildehuis De Bout werd het programma afgewerkt. De regen mocht en kon de pret niet drukken. Zo eindigde voor het St. Jansgilde een zegenrijke Ommeganck 1998; van binnen nat, maar ook van buiten.

Gerard Ansems koning Sint Jorisgilde Reusel

Sinds maandag 8 juni mag Gerard Ansems zich koning noemen van het Sint Jorisgilde uit Reusel. Tijdens het driejaarlijkse koningschieten slaagde hij er in met een welgemikt schot de laatste resten van de houten vogel naar beneden te halen. Daarmee is hij met de leeftijd van 20 jaar de jongste koning van het Sint Jorisgilde zover dit na te gaan is.

Het eerste schot werd traditioneel gelost door Hoofdman Louis Vosters met een kruisboog; waarna de burgemeester en de pastoor de eerste schoten losten met het geweer. Dit jaar waren er 178 schoten nodig voordat de vogel geheel van de schutsboom af was geschoten. Drie jaar geleden waren 59 schoten voldoende.

Het beslissende geweer schot kwam van Gerard Ansems. Voordien vervulde hij voor hij zich tot koning geschoten had

Bert Staals ontvangt het Gouden Schild van Kring Kempenland

De jonge koning Gerard Ansems in vol ornaat

de functie van tamboer. Gerard is twee jaar geleden beëdigd als gildebroeder en was daarmee het jongste lid in jaren van het gilde. Gerard heeft wel een voorbeeld gehad van zijn vader die ook koning geweest is van het Sint Jorisgilde. Op zijn beurt had hij een goed voorbeeld van zijn vader (opa dus van Gerard) die eveneens koning geweest is maar dan van het Sint-Jorisgilde Hapert.

Tijdens de teerdagen op 8 en 9 juni werden tevens enige jubilarissen gehuldigd voor hun 25-jarig lidmaatschap. Het zijn de gildebroeders en gildezusters Hein en Nel Hendriks, Fia van de Sande, Guus de Wit en pater Pim Deenen.

Eindhovens gildekorps wint NK Geweerschieten

Op 28 juni nam het Sint Martinusgilde Tongelre deel aan de Nederlandse Kampioenschappen Wipschieten Opgelegd te Oeffelt. Er werd gestreden voor de titels Korps en Kampioen. In beide categoriën was door het gilde ingeschreven. Op een druilige zondagmorgen werd koers gezet naar Oeffelt. Met een 12-tal schutters werd deel genomen en een van onze viertallen was het eerste korps dat de volle twintig punten schoot. Zij bleken niet de enigen. Uit de 66 deelnemende viertallen kwamen uiteindelijk 6 viertallen met het volle aantal punten. Omdat het korps van het Sint Martinusgilde als eerste 20 punten had geschoten moest in de kampronden het spits afgebeten worden. Het bleek geen probleem voor Diny van de Voort, Thieu Vereggen, Tom Dijstelbloem en André van Kuyk. Vlot werden onder een grijs wolkendek de benodigde vier punten behaald en moest de concurrentie maar zien of zij op gelijke hoogte konden blijven. Helaas waren de weersomstandigheden de achtervolgers misschien minder gunstig gezind, niemand lukte het om een tweede kampronde af te dwingen en zo werd Sint Martinus Tongelre kampioen in een prachtige entourage, waar het weer de schutters helaas soms zeer in de steek liet en de vraag naar paraplu's steeds luider werd.

Maar in de persoon van mevrouw Vereggen hadden de gildebroeders een goede verzorgster. Zonder zich om de regen te bekommeren zorgde zij op de eerste plaats voor de bagage van de deelnemende schutters. Petje af!

Of dit alles niet genoeg was, moesten André van Kuyk en Ton Dijstelbloem tot het laatst meestrijden om de titel persoonlijk kampioen. Het ging hun heel goed af en zij bleven tot de laatste drie in de strijd. Ton moest zijn meerdere erkennen, maar André van Kuyk bleef tot het laatste schot overeind en mocht zich Kampioen van Nederland Wipschieten noemen.

Een prachtig resultaat in het jubileum jaar van het Sint Martinusgilde Tongelre dat dit jaar zijn 550-jarig jubileum viert.

Na 27 jaar het vaandel overgedragen

Sinds 1970 is Frans Booms als vaandrig van het Sint Catharinagilde Eindhoven-Stad bij het naar buiten treden het gilde vooraf gegaan. Het vaandel fier omhoog als teken 'Hier komt de Guld van Sinte Catalinen, Die Scut van Endhowen'. Gezondheid en veel verblijf in het buitenland heeft hem doen besluiten om op Verloren Maandag 12 januari het vaandel over te dragen aan zijn in de najaarsvergadering gekozen opvolger Cor Govers.

Frans is sinds 4 januari 1961 gildebroeder van het Sint Catharinagilde Eindhoven-Stad en nam in 1970 het vaandel over van Frans Maas, die vanaf 1957 vaandrig was. Diens voorganger was Harry Brackel de eerste vaandrig sinds de herleving in 1954.

Gedurende 1 jaar heeft Frans Booms het vaandel uit handen moeten geven, dat was in 1979 toen hij zich tot koning schoot. Alle andere jaren heeft hij met veel verve het vaandel hooggehouden, verzorgd en behoed voor schendingen.

Zijn opvolger is geworden Cor Govers, gildebroeder sinds 7 september 1992. Cor weet (misschien) waaraan hij begint. Hoewel, wanneer Frans Booms verhinderd was heeft hij al meerdere malen het vaandel gedragen; hij weet hoe zwaar het

is, maar de zwaarte van zijn functie als Alferis zal de toekomst hem leren.

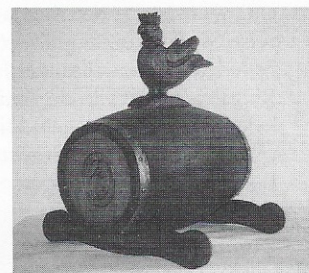
Het lag in de bedoeling om Frans Booms op Verloren Maandag voor zijn vele werk als overheidslid te huldigen; ware het niet dat hij op die dag plotseling was opgenomen in het ziekenhuis. Maar wat in het vat zit verzuurt niet! Op 6 april, toen het gilde in zijn voorjaarsvergadering bijeen was, moest de vergadering 'ploseling' onderbroken worden omdat een deputatie van het kringbestuur, in de personen van Kringvoorzitter Johan Oomen en Districts-Raadsheer Eef Reker, hun opwachting kwamen maken, om aan een totaal verraste Frans Booms de kringonderscheiding Het Zilveren Schild van Kring Kempenland uit te reiken.

Stichting Historie Gilde St. Jan Leenderstrijp opgericht

In 1995 gaf het gilde van St. Jan te Leenderstrijp een boek uit bij het 350-jarig bestaan. Een bijzonder mooi boek, vonden ze zelf, en dat vond ook de buitenwereld en de vakpers. De uitgave werd dan ook een succes en wel zodanig, dat er een klein kapitaaltje overbleef. In overleg met de belangrijkste sponsors is besloten, dit in de toekomst aan te wenden voor doelstellingen die overeenkomen met die van het boek en dit te laten beheren door een nieuwe Stichting. De doelstelling van deze op 22 juli 1998 opgerichte Stichting Historie Gilde St. Jan Leenderstrijp vermeldt het verwerven, beheren en besteden van fondsen ten behoeve van herstel en restauratie van historische gildeattributen, onderzoek naar het gildeverleden en verloren gegane gildeattributen, doorlopende geschiedschrijving van het gilde en het verrichten van al hetgeen hiermee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. Van het boek zijn nog enkele exemplaren verkrijgbaar bij de voorzitter/secretaris van deze stichting, p/a Max Farjon, Zaalstraat 1, 5595 GH Leende, tel. 040-206 25 28.

Een nieuw 'koningsvat' en koning voor het St. Jan Baptistgilde Duizel

Twee jaar geleden verrijkte koning Harrie Smets zijn gilde met een prachtige vitrinekast voor hun gidelokaal. Dit jaar verraste hij zijn gilde met twee nieuwe zeer originele attributen. Het gilde van St. Jan Baptist had iedere keer een probleem waar de gildevaandels te laten tijdens de gildemis. Ze werden tot nu toe altijd zomaar tegen de muur geplaatst. Niemand vond dat een goede oplossing en niet getuigen van gepast respect voor het vaandel en de vendels. Harrie Smets dacht er ook zo over en maakte een standaard in de vorm van een gildetrom waarin 6 vlaggen geplaatst kunnen worden. Tijdens de gildemis wordt de 'trom' nu op het priesterkoor geplaatst. Harrie had nog een verrassing in petto. Het gilde had voorheen een 'koningsvat'. Dit vat heeft de volgende betekenis: Tijdens het afdrinken van het door de nieuwe koning aangeboden vat bier, wordt het 'koningsvat' op een zichtbare plaats in het gidelokaal geplaatst. Is het aangeboden vat afgedronken, dan wordt het 'koningsvat' verwijderd, zodat iedereen weet dat het vat af is.

Het koningsvat

De losse koningsvogel boven op het vat mag de nieuwe koning tot het volgende koningschieten thuis bewaren. Het koningsvat had vroeger een andere vorm maar een zestal jaren geleden is dat vat echter zoek geraakt. Harrie was zeker op tijd met het aanbieden van zijn geschenken; want voor dit jaar stond met de viering van de patroonsdag op 25 juli het tweejaarlijkse koningschieten weer op de agenda. Het was John Cox die op zaterdagmiddag met het 49e schot het laatste restje van de koningsvogel naar beneden haalde onder grote publieke belangstelling en zich daarmee tot de 40e koning van het gilde schoot. Negen gildebroeders streden om de titel.

Koning John Cox

John Cox is 31 jaar en sinds 30 januari 1978 tamboer van het gilde. Hij stamt uit een echte 'gildefamilie'. Zijn beide ouders zijn meer dan 25 jaar lid van het gilde, waarvan zijn vader sinds 1983 vaandrig is en in 1985 eveneens de koningstitel behaalde. Zijn moeder is een dochter van wijlen Geert van de Aalst, die vele jaren hoofdman was van het O.L. Vrouwegilde te Eersel en die in Duizel mede aan de wieg stond bij de herleving van het gilde in 1971.

Sint Jansviering te Duizel

Van oudsher verzorgt het Gilde Sint Jan Baptist de viering van hun patroonsdag als een feestdag voor de gehele gemeenschap op de zondag na Sint Jan de Doper, dit jaar op zondag 28 juni. De patroonsdagviering wordt steeds begonnen met St. Jansprocessie en de St. Jansmis in de open lucht. Alvorens de St. Jansmis begint trekt de Duizelse fanfare samen met het gilde en de vlaggen van de Duizelse verenigingen in optocht door het dorp. Vanaf de oude toren van Duizel gaat deze optocht over in de St. Jansprocessie en van af daar wordt het eeuwenoude St. Jansbeeld meegedragen naar de plaats waar de St. Jansmis opgedragen wordt. Tijdens de H. Mis worden

Tijdens de H. Mis worden de bekende St. Janstrossen gewijd

de bekende St. Janstrossen gewijd nadat de oude trossen van het jaar daarvoor zijn verbrand. Jaarlijks kan deze viering rekenen op een 700-tal bezoekers uit Duizel en omgeving. Na de H. Mis wordt het feest voortgezet op het dorpsplein met ieder jaar een ander thema en georganiseerd door het Duizelse St. Janscomité, gevormd door mensen uit de parochie en leden van het Gilde St. Jan Baptist.

Bij gelegenheid van de viering van St. Jan werden dit jaar 7 leden van het gilde gehuldigd, die 25 jaar lid van het gilde waren. Het zijn de gildezusters Truus Cox, Joke van de Ven, Bertha Rijken, het keizerspaar Fini en Jan Kox, ere-deken

7 leden van het gilde gehuldigd

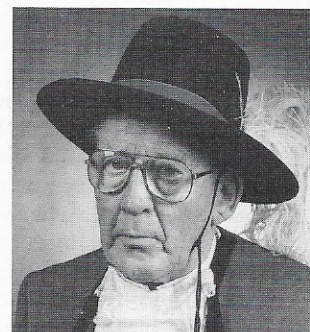
emeritus pastoor Strijbos en gildebroeder Jan Wintermans. Zij allen kregen door hoofdman Sjeff Wintermans een passende onderscheiding opgespeld.

Peelland

Waardering voor robijnen jubilaris

De patroonsdag van het Sint Jorisgilde Deurne op 18 april kende een aantal hoogtepunten. Jubilaris Piet Martens beleefde de dag van zijn leven. "Het was grandioos. Ik ben dik tevreden." Het gilde haalde de jubilaris af bij zijn versierde woning aan de Kruisstraat. Onder leiding van pastoor Hasselman volgde een stijlvolle eucharistieviering in de Willibrorduskerk. Het vocale gedeelte werd verzorgd door het gildenkoor van de vier Deurnese gilden onder dirigentschap van Nol van Gisteren. De jubilaris tracteerde het gilde vervolgens in gildehuis van Baars op een koffietafel. Tijdens een interne huldiging schetste hoofdman Hubert Engelen de vele verdiensten van de jubilaris. Piet Martens werd twee jaar na zijn aanmelding al deken-schrijver. Een functie die hij twintig jaar vervuld heeft. In 1975 werd de jubilaris ook staande deken. Hij is dat tot zijn aftreden als bestuurslid in 1994 gebleven. Voorafgaand aan een druk bezochte receptie werd door de hoofdman het zilveren ereteken opgespeld. Het kringbestuur en vele vertegenwoordigers van andere gilden bezochten de receptie.

De robijnen jubilaris
Piet Martens

Oud vaandel krijgt plaats in het gemeentehuis

In het gemeentehuis van Deurne is een representatieve plaats gevonden voor het oude vaandel van het Sint Jorisgilde. Een vaandel dat in 1912 aan het gilde geschonken werd door kasteelheer Theodorus de Smeth. Tot voor kort stond het vaandel goed ingepakt op de slaapkamer van hoofdman Hubert Engelen. „Waar moest ik er anders mee naar toe?“, vroeg de hoofdman zich af.

„Het kostbare vaandel ziet er overigens nog goed uit. Hoewel er bij een eerdere restauratie roofofbouw is gepleegd door de Davidsterren eraf te halen. Duidelijk een geval van ondeskundigheid“. De laatste restauratie dateert van 1994 toen het vaandel voor zeshonderd gulden gerestaureerd werd. In aanwezigheid van loco-burgemeester Piet Krekels werd op 18 april het vaandel onthuld door de robijnen jubilaris Piet Martens. Er werd eveneens een oorkonde aangeboden waarin de overdracht van het vaandel werd vastgelegd.

Patroonsviering Sint Servatius

Het gilde Sint Servatius Lieshout vierde op zaterdag 18 mei haar jaarlijkse teerdag en patroonsviering. 's Middags verzamelden de leden zich bij Krijgsmann Soranus om van daaruit naar de Sint Servatiuskapel te gaan. Daarna volgde de eucharistieviering die door gildeheer Piet Strijbos werd opgedragen. De viering vond plaats in de openlucht omdat alle aanwezigen er dan meer bij betrokken zijn. Ze werd afgesloten met de installatie van een nieuwe gildebroeder Antoon van der Burgt. Zoon van het huidige koningspaar Piet en Gerda van der Burgt. Jeugdleden kunnen bij

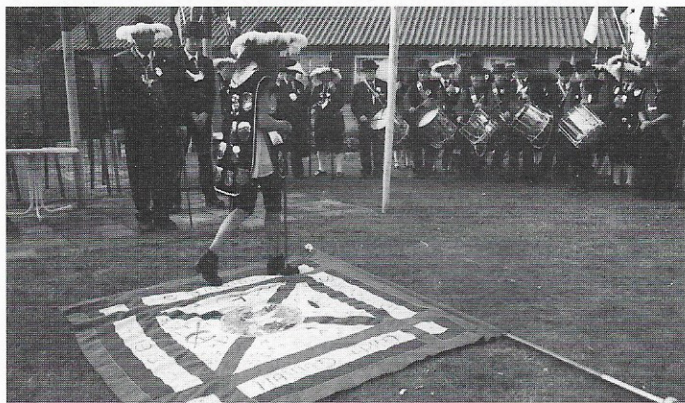

Antoon van der Burgt

het Lieshoutse gilde officieel op 18-jarige leeftijd toetreden. Antoon is op achtjarige leeftijd begonnen met het vendelen en heeft vele prijzen gewonnen waaronder het Brabants kampioenschap. Na de installatie kreeg Antoon van zijn oma een zilveren speld, een afbeelding van een vendelier. Hugo Donkers ontving uit handen van hoofdmans Toon Gevers een zilveren speld in de vorm van een trom. De jeugdramboer werd gehuldigd in verband met een eerste prijs trommen in de kring Peelland. Tijdens de koffie met gebak was het koning Piet van de Burgt die het gilde zijn koningsschild aanbood. De schietcommissie bestaande uit Goen, Bertje en Berry Vorstenbosch bracht alles in gereedheid voor het kruisboogschieten. Bij de dames won José van Pelt een mooie plantenbak, terwijl Hugo Donkers bij de jeugd het koningswisselkruis won. Bij de heren was zelfs het lengteverschil tussen de gildebroeders geen probleem. De nieuwe gildebroeder Antoon van de Burgt schoot het restant van de vogel naar beneden. Na de spannende schietwedstrijd volgde de afsluitende barbecue.

Opnieuw een gildekoningin bij Grûn Schut Gemert

Voor de derde keer in de historie heeft het Gemertse Gilde van Sint Antonius en Sebastiaan een gildekoningin in de persoon van de afgetreden koningin Leny van Dommelen. Zij was in de aanloop naar het beslissende schot al een van de beste schutters. Door haar gerichte schoten gaf zij anderen de kans voor het laatste schot, maar zijzelf nam deze kans waar in de twintigste schietbeurt. Schietmeester Piet Brouwers had een taai vogel gemaakt. Deze gaf zich niet zo snel gewonnen. Het 306e schot van de enige vrouwelijke schutter was echter het laatste en beslissende. Daarom kon Leny van Dommelen na de 'waardigverklaring' van haar en haar begeleider oud-koning Albert van Dommelen als koning ingehuldigd worden. De rollen zijn nu dus omgekeerd in de jongste koningsperiode. Al in de nieuwe statuten van 1982 werd de mogelijkheid van een vrouwelijke koning vastgelegd, omdat het toen al twee keer was voorgekomen, dat een afgetreden koning zich om 17.50 uur tot koning schoot.

Lenny van Dommelen loop als 'koning' van het gilde over de gilde-vlag

Het koningschieten tijdens de Gemertse kermis was niet de enige activiteit van het gilde. Op vrijdagavond was de kermis aangezegd bij de burgemeester en enkele horecagelegenheden. Tussendoor was er nog tijd voor een vendelgroet aan de oud-koning/koningin Carla Lindner, die haar vijftigste verjaardag vierde. Zaterdagavond vond de buitencompriessie plaats, de enige bijeenkomst in het jaar, welke niet in het gildehuis plaats vindt. Vandaar ook de naam buitencompriessie (compriessie komt van het Franse woorden "comparaïsser", d.i. verschijnen). Kermismaandag na de plechtige Gildenmis in de kerk van Sint Jans Onthoofding werd het periodieke bezoek aan de gildekapel gebracht, waarbij het koningspaar een nieuw naambord onthulde, dat door de gouden gildebroeder Jan Tieleman was geschenken. De lunch werd in de Deel van Boerderij Michels, kapelbewaarder, gebruikt.

Deze gaf stevigheid voor de 3 km lange tocht naar Kokse Hoeve waar het koningschieten met de vele schietbeurten plaatsvond. Ondanks het feit, dat het ook in Gemert nog geen vakantie was, kwamen toch nog vele Gemertenaren naar het koningschieten, dat zoveel wil zeggen als 'hun' kermis-uitstapje. De nieuwe koningin is waardig ingehuldigd en gevierd met vendelgroeten van het zuster-gilde Sint Joris op Kokse Hoeve en het eigen gilde voor het gildehuis. Daarop volgde de traditionele erewijn, de maaltijd en de receptie.

Maasland

Bart van Bortel doet verslag van een dagje uit

Jaarlijks gaat het gilde Sint Willebrordus uit Heeswijk met de jeugd een dagje uit. De 12-jarige Bart van Bortel maakte er een verslagje van en stuurde dat naar de Gildetrom. Hier volgt zijn relaas:

„Wij gingen op 14 februari om 9.00 uur naar het gildehuis voor het uitstapje met het gilde. We moesten nog even op Toon en Teun Pepers wachten, want die waren niet op tijd. Daarna konden we vertrekken. Het was nog een hele tippel naar de ijsbaan in Oss. Toen we eenmaal aangekomen waren, moesten we nog wachten want de ijsbaan was nog gesloten. De schaatsen werden ondertussen al ondergebonden. Eenmaal aan het schaatsen, kwam de eerste valpartij. Dat was ik. Af en toe deelde Toon Haazen wat snoepjes uit. Richard was ook gevallen. We maakten een groepsfoto en gingen snel verder. Na het schaatsen gingen we naar de bioscoop. Ook hier was het wachten voor we naar binnen konden. Dré moest de kaartjes nog kopen. Daarna konden we gelijk doorlopen naar de bioscoopzaal. Het duurde nog een hele tijd voor de film begon. De film heette: Flubber. Ook in de pauze van de film deelde Toon Haazen snoep uit. Er werd ook gelachen onder de film. Na de film gingen we terug per auto. Op weg naar huis stopten we nog om wat te eten. Dat was bij McDonalds. Het was allemaal héél lekker. We waren bekaft toen we thuis kwamen. Daaaag”.

Het nieuwe koningsschild van De Oude Schuts

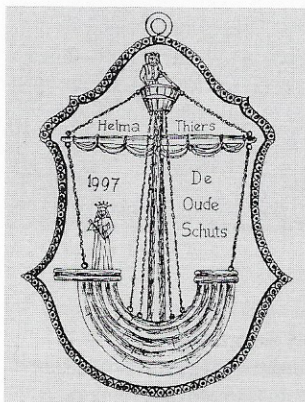
In april 1997 schoot gildezuster Helma Thiers zich tot koning van De Oude Schuts uit 's-Hertogenbosch. Gedurende drie jaar mag zij deze titel dragen. Eén van de verplichtingen die de nieuwe koning is aangegaan, is dat zij binnen een jaar het gilde een nieuw koningsschild van 80 gram zilver moet schenken.

Samen met koning Helma Thiers ontwierp gildebroeder en zilversmid Wim Cordang het nieuwe koningsschild. In ontwerp en uitvoering (door Wim Cordang) sluit het aan bij de ontwerpen voor onder meer de koningsbreuk van het Sint Jorisgilde 'De Oude Schuts'. Het gemeentewapen van de Franse stad Thiers (waar de voorouders van de koning oorspronkelijk uit afkomstig zijn) toont een schip, een kogge. Ook in het vijftiende eeuwse 's-Hertogenbosch trof men deze schepen aan: Bossche handelaren voeren er zelfs mee naar (het huidige) Zuid-Zweden. Daarom staat deze kogge prominent op het koningsschild.

Op de voorplecht van het schip staat de koning met in haar rechterhand de kruisboog en in haar linker een pijl. Op haar hoofd een vijfpuntige kroon ('s-Hertogenbosch). In het kraaiennest een gildebroeder als uitkijk met kijker en bourrelet. De kogge en het kraaiennest zijn gedreven en doorgebeld zilver. De touwen van getwijd zilverdraad. De mast en de dwarsmast doorgebeld in geslepen zilver. Het geheel is van tevoren gemonteerd en gesoldeerd en daarna op een vlak zilveren schild geklonken. De rand van het zilveren schild is geciseleerd.

Op het koningsschild bevindt zich de tekst Helma Thiers (= de koning), 1997 (= het jaar waarin zij zich tot koning schoot) en De Oude Schuts (het gilde waaraan de koning het schild

schonk). Op het schild bevinden zich de keurmerken: O (jaarletter 1998), Leeuw II (het (gehalte)getal), het kantoor-

Lijntekening van het schild van gildezuster Helma Thiers

ken van Gouda en het meester-
teken van Wim Cordang. Het
gewicht van het schild bedraagt
91,2 gram. Op 18 april 1998,
vlak vóór de jaarlijkse algemene
vergadering tijdens de Sint
Jorisviering kwijtte de nieuwe
koning zich van haar plicht en
overhandigde het koningsschild
aan de hoge deken. Deze gaf het
op zijn beurt aan de koning
terug, want tot de Sint Jorisvie-
ring in 2000 mag Helma Thiers
de koningsbreuk met de
koningsschilden blijven dragen.

Tijdens de kringdag Maasland
1998 in Udenhout op 1 juni
behaalde het schild de eerste

prijs in de categorie 'Mooiste koningsschild na 1973'. Het is
de eerste maal dat het koningsschild van een vrouwelijke
koning deze prijs behaalde.

Ad van Esch velt onberekenbare koningsvogel

Op zaterdag 25 april hield het gilde Sint Joris van Onsenoort
en Nieuwkuijk haar jaarlijkse statiedag. De dag begon met
een H. Mis voor de levende en overleden leden, opgedragen
door pastoor M. Schraven. Hierbij waren alle gildebroeders
aanwezig, want dit is een verplicht onderdeel van de dag. Na
de mis werd een vendelgroet gebracht op het kerkplein. De
geplande rondtocht door Nieuwkuijk moest vanwege de
slechte weersomstandigheden worden afgelast. Hierna
volgde de koffietafel en de jaarvergadering in café De Ster.

Op de vergadering was ook burgemeester drs. H.P.T.M.
Willems aanwezig. In een korte toespraak benadrukte hij het
belang van het gilde voor de gemeenschap Nieuwkuijk. Met
name de broederschap onderling en het voor elkaar klaar
staan in de steeds meer individualistische maatschappij,
noemde hij een belangrijke drijfveer om het gildewezen te
laten voortbestaan. In 1999 bestaat het gilde 350 jaar.
Daarom zal de burgemeester ook volgend jaar op de statie-
dag present zijn. Hij wenste het gilde op voorhand succes met
het organiseren van de festiviteiten rondom dit jubileum. Tij-
dens de vergadering werd Bart Spijkers (47) gehuldigd voor
zijn 25-jarig lidmaatschap. In die jaren is Bart nagenoeg de
gehele periode actief geweest als vendelier. Als herinnering
ontving hij een zilveren schild. Na de vergadering trok men
naar het schietterrein aan de Meerdijk voor het tweejaarlijkse
koningschieten. Nadat het koningszilver onder de schuts-
boom was gehangen, kon de strijd beginnen. Het eerste schot
werd gelost door pastoor M. Schraven. De houten konings-
vogel bleek onberekenbaar. Uiteindelijk viel het laatste stuk

Koning Ad van Esch (l.) en jubilaris Bart van Spijk

na 111 schoten, zegt hoofdman Erik-Jan van Eggelen. Hier-
door werd Ad van Esch (40) de nieuwe koning van Sint Joris.

Een titel die hij twee jaar mag voeren en waarmee hij het gilde
mag vertegenwoordigen. Na afloop werd in het gildehuis het
koningsbier gedronken.

Nieuw koningsschild voor Essche gilde

Tijdens de voorjaarsvergadering van het Sint Willebrordus-
gilde Esch, op zondag 26 april, bood de nieuwe koning Ger-
rit van der Heijden met gepaste trots zijn koningsschild aan
het gilde aan. Op het schild, dat werd vervaardigd door edel-
smederij Nol Coopmans te Eindhoven, komen de kenmer-
ken van het slagersvak dat Gerrit in het dagelijks leven uitoe-
fent, duidelijk naar voren. Het schild heeft de vorm van een
boegpijp van een rund en op het schild staan een slagersmes
met aanzetstaal in reliëf afgebeeld. De afbeelding van een
schaap, een cavia en een konijntje verwijzen naar zijn groot-
ste liefhebberij, het houden van kleinvee. Naast zijn naam en
tijdvak van zijn koningsschap staat ook zijn woonplaats Len-
nisheuvel op het schild vermeld. Het schild is een mooie aan-
winst voor de toch al aanzienlijke collectie koningszilver van
het Sint Willebrordusgilde.

Sjaan en Jeroen pakken koningstitel in Elshout

De Onze Lieve Vrouwe Schuts uit Elshout hield op kermis-
maandag 28 april jl. het jaarlijks koningschieten voor het sei-
zoen 1998-1999. Nadat gildeheer pastor S. van Dierendonck
een gildemis had opgedragen, bracht het gilde de vendel-
groet. Aansluitend een gezamenlijke koffietafel met een korte
vergadering. De voorgaande koning, Luciën Klerks, bood
zijn koningsschild aan. Na de officiële plechtigheden vertrok
het gilde naar de schutsboom. Burgemeester H. Willems, de
beschermheer mr. H. Stieger en hoofdman Jos Klerks losten
het eerste schot. Met het 252e schot onttroonde Sjaan Schal-
ken zijn voorganger Luciën Klerks. Jeroen Schuurman werd
bij het 84ste schot jeugdkoning. De nieuwe koning is 62 jaar,
gehuwd met Mini, heeft twee dochters en een zoon. Sjaan was
in het dagelijks leven uitvoerder en geniet nu al een paar jaar van
de VUT. Hij is bijna 27 jaar lid van het gilde en staat bekend als
trouwe en echte schutter. Tevens is hij voorzitter van de
schietcommissie.

De jeugdkoning Jeroen Schuur-
man (13) is al drie jaar tamboer
bij het gilde en zit op het d'Ou-
tremontcollege VWO, Havo 2.

Sjaan Schalken (l.) en Jeroen Schuurman

Koning gekroond door gildeheer

Op 3 mei is Sjaan Schalken in de H.Mis van tien uur geïn-
stalleerd als de nieuwe gildekoning van de O.L.V. Schuts uit
Elshout. De installatie werd ver-
richt door hoofdman Jos Klerks.
Pastor en gildeheer S. van Die-
rendonck kroonde hem. De
nieuwe koning legde tijdens de
installatie de eed van trouw af
aan God, koningin en vader-
land. Het hoofdvaandel werd
uitgespreid neergelegd en de
koning werd verzocht op het
vaandel te gaan staan en de eed
van trouw af te leggen met de
volgende woorden: „Ik beloof,
met de hulp van Gods genade,
mijn plicht te doen tegenover
God, kerk en staat, de Onze
Lieve Vrouwe Schuts trouw te
dienen, mede te bevorderen,

Gildeheer pastor S. van Dierendonck kroont de nieuwe Elshoutse koning

om onze schuts te doen groeien en bloeien, hierin helpe mij God”.

Nadat de eed van trouw was afgelegd werd de sjerp aangedaan en omringd met het koningszilver en getooid met de kroon mocht de koning over het vaandel lopen. Als afsluiting werd de koning ingevendeld door drie maal rechts en drie maal links boven zijn hoofd te zwaaien, ten teken dat de koning als zodanig door de schuts is geaccepteerd.

Sint Hubertus Berkel-Enschot gedenkt Vrede van Münster

Op 30 april heeft het gilde Sint Hubertus uit Berkel-Enschot de herdenking van de Vrede van Münster opgeluisterd in Oud-Beijerland. Een grote afvaardiging van het gilde was hierbij present. Deze activiteit vormde de aanzet van een druk gildeprogramma gedurende de zomerperiode. Op 2 mei was er op het fraaie schietterrein aan De Kraan een gezellige bijeenkomst, waarbij de leden elkaar onderling trakteerden op gerookte paling en forel. Op 10 mei was het gilde om 12.00 uur in de Bossche Sint Jan te vinden voor de opluistering van de Meimaand - Mariamaand. Op 17 mei was er in Enschoot de traditionele Jobviering. Het gilde toonde hier een primeur. Voor het eerst traden er vier bazuinblazers op. Dit nieuwe onderdeel van het gilde, wordt voortaan constant in de zgn. kopgroep opgenomen. Burgemeester Johan Stekelenburg en pastor Tops waren zichtbaar onder de indruk van deze aanwinst voor Sint Hubertus. Op 20 juni werden de in ere herstelde H. Hartvieringen in Tilburg opgeluisterd. Ook werd deelgenomen aan de gildefeesten in Helvoirt (14 juni) en Gilze (5 juli).

Militaire uitrusting 'Haar ter ere'

Op moederdag 10 mei trok de Mariaprocessie door de Bossche straten en volgens de oude statuten hoort ook het Sint Jorisgilde 'De Oude Schuts' uit 's-Hertogenbosch hierbij aanwezig te zijn. Op afwezigheid van de gildeleden stond (en staat) een stevige boete! 'De Oude Schuts' neemt - volgens dezelfde statuten - hieraan deel in een zo militair mogelijke uitrusting, zoals akketon, zwaarden, bogen, helmen en de rood-groene jakke. Het Sint Jorisgilde opende de processie. Om gezondheidsredenen moest mgr. J.G. ter Schure in de bidtocht verstek laten gaan.

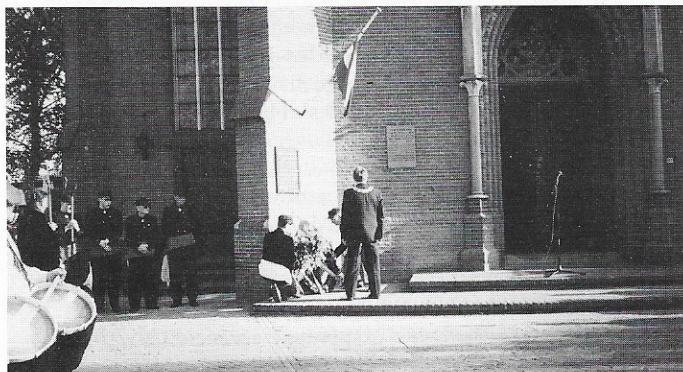
Het Sint Jorisgilde loopt voorop in de Mariaprocessie

Meimaand legt beslag op O.L.V. Schuts Elshout

De maand mei is voor de O.L.V. Schuts uit Elshout een drukke maand. De eerste zondag van de maand installatie van de nieuwe koning, tijdens een gildemis opgedragen door gildeheer pastor S. van Dierendonck. Op 4 mei de dodenherdenking bij de gedenkplaats van de oorlogsoverledenen nabij de R.K. kerk in Elshout met medewerking van de kerkelijke fanfare en kranslegging door burgemeester drs. H.P.T.M. Willems.

Tijdens de meimaandvieringen (Elshout is een bedevaartplaats waar veel pelgrims van buitenaf de diensten komen bijwonen) assisteren de gildebroeders opdat alles rustig en correct verloopt. Op 31 mei is de afsluiting van de meimaand. Deze dag staat voor pelgrims en parochianen bekend als 'de

dag van de O.L.V. Schuts'. Om half elf wordt de gildemis opgedragen door de gildeheer met assistentie van de gildebroeders. Aansluitend volgt een processie naar de Genadekapel. Hierbij is de schuts aanwezig, alsmede een deputatie van het Sint-Hubertusgilde uit Drunen. Bovendien doen alle verenigingen, parochianen en pelgrims mee.

Dodenherdenking 4 mei 1998. Burgemeester H. Willems legt met assistentie van de O.L.V. Schuts een krans

Sint Catharina Vlijmen heeft weer een kwartet vendeliers

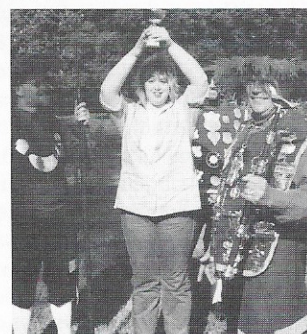
De Sint Catharina Schuts (een familiegilde) uit Vlijmen heeft weer een kwartet nieuwe vendeliers. Op de kringdag van 1 juni in Udenhout presenteren zij zich.

Ze doen nog niet mee aan de wedstrijden, maar een aantrekkelijke demonstratie kunnen zij al geven. In 1994 bij het 525-jarig bestaan kon de schuts al de eerste twee tamboers presenteren. Een jaar later gingen twee leden in de leer bij de O.L.V. Schuts in Elshout om de techniek van de vendelkunst onder de knie te krijgen, met het resultaat dat er tijdens het koningschieten in 1995 al een aardige demonstratie gegeven kon worden. Nu zijn er nog een aantal jeugdige leden bij de schuts gekomen die met steun van Jan v.d. Griendt en Toon Groot oefenen.

De kostuums werden gedeeltelijk gesponsord door de leden en één vendel werd beschikbaar gesteld door Thijs de Laat uit Haarsteeg. Al met al een verrijking voor de Vlijmense familieschuts.

Wendy van Gogh 'koningin van ere'

Tijdens het jaarlijkse koningschieten voor donateurs en begunstigers van het Vughtse Sint-Catharinagilde op zondagmiddag 17 mei is Wendy van Gogh 'koningin van ere' geworden. Met het 315e schot kwam de houten vogel naar beneden. De vleugels van de vogel werden getroffen door Tonny Liekens (183ste schot) en Mia van de Sande (137e schot). Zij werden respectievelijk nummer twee en drie. Het festijn kende 25 deelnemers.

Hoofdman Bert Kluytmans, Wendy van Gogh en koning Toon Hoogwaarden

Udenhoutse Broeders smaken naar méér...

Elke plaats in Noord-Brabant heeft wel een specialiteit. In Udenhout hebben ze een zoete lekkernij met honing en rozijnen: "dun Udenhoutse Broeder". In de maand mei 1998 hadden ze daar, onder de rook van Tilburg, nóg een speciale delicatess: de gildebroeders. Maar liefst een maand lang vierde het gilde Sint Antonius - Sint Sebastiaan het 450-jarig bestaan. Met een programma dat klonk als een klok. Haast iedereen bracht het gilde in touw of op de been. De 'meimaand - gildemaand' werd op 2 juni, tweede pinksterdag, afgesloten door een uitbundige jaardag van de Bond van Sch-

littersgilden Kring Maasland. Eenieder liet zich de 'Udenhoutse (gilde-)broeders' uitstekend smaken. Een impressie van enkele hoogtepunten.

Veel interesse en waardering voor het scholenproject 'de gildeles'

Een belangrijk onderdeel van de jubileumviering betrof een scholenproject. De groepen zeven en acht van drie scholen werden door leden van het gilde bezocht voor een speciale 'gildeles'. Hierin werd uitleg gegeven over ontstaan en geschiedenis van het gilde, de gebruiken, de attributen, enzovoorts. Ook werd een video vertoond.

De betrokkenheid van leerkrachten en kinderen bleek zeer groot en resulteerde zelfs in de spontane aanmelding van twee kinderen als 'aankomend jeugdvendelier'. Om de jeugd nog nauwer bij het gilde te

betrekken werd voor alle Udenhoutse kinderen een kleurwedstrijd gehouden.

Op 10 mei 's morgens om half vijf vertrok het gilde met 45 man vanuit Udenhout te voet naar Den Bosch voor de Mariaverering in de Sint Jan. Tegen acht uur werd, na een voettocht van circa twintig kilometer, Bastion Vught in 's-Hertogenbosch bereikt. Hier sloten ruim vijftig inwoners van Udenhout aan die per fiets ter bedevaart gingen. In de Bossche binnenstad, op de hoek van de Waterstraat, kreeg de stoet nog een emmer water van een bewoner over zich heen. Kennelijk kan niet iedereen het vroege tromgeroel op zondagmorgen waarderen. Na de H. Mis van 10.15 uur werd op het grasveld voor de kathedraal de vendelgroet gebracht. Daarna was er voor alle deelnemers koffie met de bekende Bossche Bol.

Doelstelling van 'Meimaand - Gildemaand' was zoveel mogelijk leeftijdsgroepen bij de festiviteiten te betrekken. Zowel jong als oud. Op 23 mei waren de bewoners van het verzorgingstehuis 'De Enkelaar' aan de beurt. Na een gildemis in de kapel en koffie met Udenhoutse Broeder volgde een videopresentatie over het gilde. Daarna mochten de oudjes zelf aan de slag met jeu de boules (voor de dames) en schieten met de luchtbuks op een houten koningsvogel (voor de heren). De winnaars kregen een vendelgroet en ter herinnering een koningskruis.

Iets soortgelijks volgde op 31 mei voor de jeugd met de strijd om de titel 'jeugdkoning en jeugdkoningin'. Ruim honderd kinderen schoten op heuse schietmasten op het sportpark Zeshoeven. De winnaars van beide competities waren eregasten op het gildefeest van 1 juni.

Kringhoofdman Jack Goudsmits overhandigt mgr. J.G. ter Schure de Legpenning namens de gilden van Kring Maasland

De kringdag Maasland werd geopend met een pontificale eucharistieviering in een bomvolle Sint Lambertuskerk op 1 juni. Hoofdcelebrant was mgr. J.G. ter Schure s.d.b., emeritus-bisschop van het bisdom 's-Hertogenbosch, met als concelebranten gildeheer/pastoor W. van Sprang en rector A.J. Merkx van Huize Sint Vincen- tius.

De prachtig verzorgde gildemis werd opgeluisterd door het magnifieke gezang van het gemengd koor van de parochie

St. Lambertus o.l.v. dirigent A. v.d. Ven. Aan het eind van de misviering overhandigde kringhoofdman Jack Goudsmits aan mgr. Ter Schure de Legpenning van de Gildekring Maasland. Dit met het oog op zijn nabije afscheid als bisschop van het bisdom en zijn inzet voor de Maaslandse gilden, zijn betrokkenheid, trouw, dienstbaarheid en broederschap. Mgr. Ter Schure was zeer getroffen door dit kleinood. Hij kon haast geen woorden uitbrengen en volstond met een oprecht: 'Bedankt!'

Het feest zit erop. De kringbanier wordt opgevouwen en ingepakt. Udenhout had de mazzel de kringdag onder een stralende hemel te kunnen afhandelen. Hoe anders zou het weken later gaan op andere gildedagen in het Brabantse. Het gilde Sint Antonius - Sint Sebastiaan uit Udenhout kan terugzien op een in alle opzichten geslaagde kringdag Maasland en daarnaast op een succesvolle, drukke 'Meimaand - Gildemaand'.

Was er dan helemaal niets mis op deze kringdag? Jazeker, dat bleek op de nabespreking van 9 juni. Dit keer weinig of geen opmerkingen over de ontvangst met erewijn, het prachtige feestterrein (sportpark Zeshoeven), het defilé en de massale opmars, de omroepinstallatie, of de grootte van de feesttent en de (sluitende) begroting van f 50.000,-. Alom werd door leden van de overheid en commissies de loftrompet over de perfecte organisatie gestoken. Verkeerd bloed hadden de opmerkingen van enkele gilden gezet over de onmogelijkheid voor vrouwen om deel te nemen aan de wedstrijden. Op de

Jeugdvendeliers uit Dinther bekijken de verrichtingen van hun collega's uit Udenhout tijdens de massale vendelgroet

dag zelf probeerde één gilde dit nog te forceren door te dreigen de politie proces verbaal hierover op te laten maken. Alles is tenslotte in der minne geschikt, maar iedereen was het erover eens dat op de dag zelf een, door de algemene vergadering genomen, democratisch besluit niet met voeten getreden moet worden. Vrouwen kunnen volgens de reglementen van Maasland nu eenmaal niet deelnemen aan kringwedstrijden. Het zou niet van objectiviteit getuigen van dit voorval op deze plaats geen melding te maken.

Diny de Jong temidden van uitszinnige gildezusters

Normaal vallen gildezusters dus niet in de prijzen op een kringdag van Maasland. In Udenhout was het toch iets anders, omdat het bij het kruisboogschieten-op-doel om een demonstratiesport ging. Diny de Jong (51) van het Bossche Sint Jorisdag 'De Oude Schuts' stond haar 'mannetje' en behaalde de eerste prijs. Ze was dolgelukkig. Zelf zegt Diny hierover: „Kruisboogschieten vind ik hartstikke leuk. Ik schiet regelmatig. In 1994, '95 en '97 ben ik al eerste geworden bij mijn gilde.”

Laurens Spruyt één jaar koning in Drunen

Laurens Spruyt haalt met het 174ste schot de vogel naar beneden

Sinds de gildedag van 30 mei heeft het Sint-Hubertusgilde uit Drunen een nieuwe koning: Laurens Spruyt. In onderlinge competitie kampen zeventien schutters om de titel. Na 174 schoten werd om 15.50 uur bekend dat Laurens zich tot de volgende gildedag koning mag noemen. De jeugd kende een geheel eigen competitie. Zes aanstaande gildebroeders streden fel om de begeerde titel. Met het 77ste schot ging Remco Meijer met de eer strijken. De dag werd besloten met een barbeque.

Dominee komt in Heusden boom vrijen

Koning Gijsbert Timmermans en vaandrig Rens Foort

De burgemeester en de pastoor waren verhinderd. Maar de dominee gaf graag gevolg aan de uitnodiging van het Sint Blasiusgilde uit Heusden om op zaterdag 30 mei bij het tweejaarlijkse koningschieten de boom te vrijen. Volgens dekenschrijver Arie Verschuur is hiermee een traditie in ere hersteld. „Vroeger kwamen ze alle drie bij het koningschieten om het eerste schot te lossen. De dominee was ietwat in het vergetelboek geraakt”, zegt Verschuur. „Maar nu is dat weer goedge-maakt”.

Naast dominee W.M.M. Moenen was ook oud-wethouder

Cor Eijkemans present. In optocht gingen ze met oud-koning Hans van Eeuwijk en het gilde naar de schutsbomen op de vestingwal. Pas na 912 schoten (om 21.15 uur) kwam de vogel naar beneden. Gijsbert Timmermans (65) was de gelukkige.

Gildeheer pastoor Van den Hout kan vendelen

Gildeheer met nieuw talent: vendelen

Tot grote verrassing van de gildebroeders van Sint Hubertus uit Drunen legde de nieuwe gildeheer, pastoor Van den Hout, een opmerkelijke gave aan de dag: hij kan vendelen. Op 30 mei gaf hij bij zijn installatie een kleine, maar vaardige, demonstratie.

Op deze dag is ook afscheid genomen van pastor K. Schouten als gildeheer van het Sint Hubertusgilde.

Jonge deken benoemd via geboorteboek

Op dinsdagavond 21 april 1998 heeft het gilde Sint Joris en Sint Catharina uit Gemonde de Sint Jorisdag gevierd. Zoals al jaren gebruikelijk, wordt op deze avond, door dit gilde 'beravond' genoemd, een nieuwe jonge deken en een nieuwe oude deken benoemd. Het ontstaan en de betekenis van de naam beravond, is bij het gilde helaas niet bekend. De oude deken wordt benoemd aan de hand van een register waarin vermeld is, wanneer hij zijn trouwgeld heeft betaald. Voor de jonge deken wordt het doop-, resp. geboorteboek geraadpleegd voor wie de oudste is, die nog geen jonge deken is geweest. Robert van de Linde werd dit jaar de nieuwe jonge deken en aftredend was Wilbert van de Leest. Vooraf aan deze avond werd door het gilde de H. Mis opgeluisterd en pastor Peter Luijckx (38) benoemd tot gildeheer. Luijckx was al gildeheer van het Sint Anthonius-Sint Sebastiaangilde in Gemonde, een deelgemeente van Sint Michielsgestel. Naar traditioneel gebruik, vond de verdere viering plaats in gildehuis De Kaart, waar - zoals altijd - een goede koffietafel klaar stond.

Gildebroeder Harrie Adams straalt op reuzenposter

„Het was wel even schrikken toen ik mezelf zo zag”, vertelt gildebroeder Harrie Adams uit Berkel-Enschot. In mei straalde het negentigjarige ere-lid van Sint Hubertus overal in de gemeente Tilburg vanaf posters in reuzenformaat. Hij vestigde de aandacht op de Thuiszorg Midden-Brabant. Weliswaar in zijn burgerkloffie, maar het was voor hem een grote eer. Meer dan twee uur werkte een grote cameraploeg om hem voor een zgn. bill-board te vereeuwigen. Hij werd volop gekiekt en gefilmd.

Harrie Adams (90) prijkt levensgroot op posters voor de Thuiszorg in Tilburg

Bert van de Wetering koning in Vorstenbosch

Tijdens kermiszaterdag 23 mei heeft het gilde Sint Antonius Abt uit Vorstenbosch het koningschieten gehouden. Tevens werden twee jubilarissen gehuldigd.

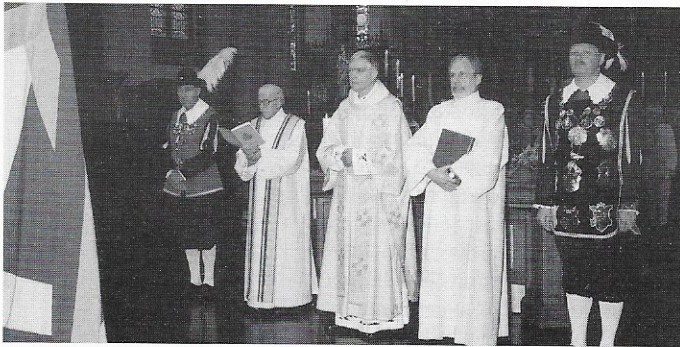
Van gilde-accommodatie 't Gildebergske werd koning Peter van den Broek thuis opgehaald met de door hem gemaakte vogel. Deze werd, hangend aan een vendeliersstok, naar de schietboom vervoerd. Onder het genot van een kop koffie werd de schietvolgorde geloot en de schietboom in gereedheid gebracht. De burgemeester loste het eerste schot, vervolgens was de koning en de hoofdman aan de beurt. Bij deze gelegenheid zei hoofdman Jan van Grunsven dat Peter zich altijd keurig als koning had opgesteld. Hij was ook al aanwezig. Zelfs op zondagmorgen, hoewel dat vaak moeilijk was ... De koning vond het geweldig mooi en zou trachten opnieuw de titel in de wacht te slepen. Daarna schonk hij zijn koningschild en gaf de koningsvogel terug aan het gilde. Nadat er vier ronden geschoten was volgde de lunch. Tijdens deze pauze werd Bert Hoefs benoemd tot erelid vanwege zijn grote verdiensten voor Sint Antonius Abt. Een sierp onderstreept voortaan zijn waardigheid. Zijn vrouw Nellie kreeg een bloemetje.

Het bestuur van kring Maasland kwam met een onderscheiding in zilver met vuurslag voor deken-schrijver Jan van den Broek voor zijn verdiensten binnen en buiten de overheid. Al meer dan vijfentwintig jaar. Echtgenote Betsie deelde via een bos bloemen in de vreugde.

Vervolgens werd de draad met het koningschieten weer opgenomen. Bij het 298ste schot vielen de laatste resten van de vogel en werd Bert van de Wetering gildekoning. Een titel die hij ook al in 1992 en 1994 in de wacht sleepte.

Helvoirt aan de Leije

Met een vrij gildefeest binnen kring Maasland op zondag 14 juni vierde het Sint Jorisgilde uit Helvoirt (aan de rivier de Leije) het vierhonderdjarig bestaan. Het Helvoirtse gilde

Primeur bij Maasland: de nieuw-benoemde bisschop voor 's-Hertogenbosch, mgr. A. Hurkmans, doet zijn eerste gildemis in Helvoirt

begon de dag met een primeur: de daags tevoren nieuw-benoemde bisschop voor het bisdom 's-Hertogenbosch, mgr. drs. A.L.M. Hurkmans, was hoofdcelebrant in de gildemis. Zijn benoeming en zijn komst naar de Sint Nicolaaskerk werd door de in grote getale aanwezige gildebroeders ondersteund met een hartelijk applaus. In zijn homilie zei Hurkmans als nieuwe herder voor het bisdom Den Bosch vooral 'een dienaar van de eenheid te willen zijn'. Hij noemde de gilden een kostbaar bezit. „Gelukkig bestaat het nog in onze tijd van individualisering dat mensen samen in een vereniging elkaar opzoeken en vasthouden. Helaas verblindt ons de rijkdom van velen de armoede van anderen te zien”. Hurkmans zei: „behoefte te hebben aan mensen die gemeenschappen willen stichten”. De gilden sluiten in zijn optiek haast naadloos aan op dit verlangen. Namens de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden (NBFS) én als hoofdman van kring Maasland sprak Jack Goudsmits aan het eind van de eucharistieviering welkomswaarden tot de komende bisschop. Hij adviseerde Hurkmans in moeilijke tijden een blik te werpen op het Sint Joris gilde-altaar in de Sint Janskathedraal. 'Dit gildealtaar verbeeldt de strijd van Sint Joris met de draak; oftewel de strijd tussen goed en kwaad'.

Het gemeentebestuur van Haaren bood de erewijn aan in gemeenschapshuis Gastenbosch in Helvoirt. De komst van

Hoofdman Dré Dekkers (1) krijgt een geschenk van burgemeester J. Haas van de gemeente Haaren

de nieuwe bisschop 's morgens in de kerk en zijn direct daarop aansluitende bezoek aan Rome, ontlokte bij burgemeester J.E.A. Haas de opmerking: „Eerst Helvoirt zien en dan in Rome gewijd worden”. Haas bood hoofdman Dré Dekkers een blijvende herinnering aan, een keramieken schaal, gemaakt door bewoners van een verzorgingstehuis in de gemeente. Het geschenk krijgt een plaatsje tussen de aloude gildeattributen.

Nat, nat, nat en nogeens: nat.

Zo zal de vrije gildedag in Helvoirt in de annalen blijven. Of het komt doordat Helvoirt aan de Leije ligt, is niet met zekerheid vast te stellen. Zeker is dat water vrij spel had op het gildefeest. Tot aan het eind van de optocht bleven de weergoden gunstig gestemd. Maar, even voor de massale opmars, kwam het water met bakken naar beneden. Veel deelnemers werden drijf en drijfnat. Voor een enkel gilde aanleiding om direct na de optocht met de bus te vertrekken. Tot ongenoegen van de organisatie. Ook de wed-

Drijf en drijfnat wordt opgesteld voor de massale opmars

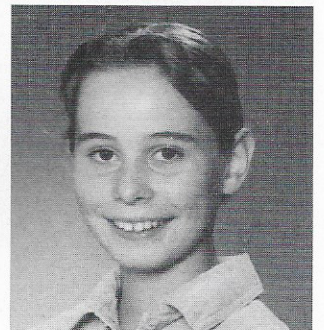
strijden moesten in barre weersomstandigheden worden afgewerkt. De animo bleef, tussen de buien door, redelijk groot. In de feesttent zat de stemming er goed in. 'Het charmante aan deze kleine, vrije gildefeesten is dat je veel meer tijd voor elkaar vindt om eens gewoon lekker bij te praten', zei hoofdman Dré Dekkers van het organiserende Sint Jorisgilde. In totaal namen vierentwintig gilden deel.

Gilde Gemonde zoekt gildetrommen

Het gilde Sint Joris en Sint Catharina uit Gemonde verkeert in de gelukkige omstandigheid dat enkele gildebroeders bereid zijn om de gildetrom te gaan slaan. Helaas, ontbreekt het dit gilde aan de nodige trommen. Indien er gilden zijn die een paar trommen over hebben dan wil hoofdtamboer Willy Schellekens graag met hen in contact komen om deze over te nemen. Hij is telefonisch bereikbaar onder de nummers: 073 - 5513528 of 073 - 5513435.

Rianne Vromans gaat voor goud op gildedag Maasland

Zondag 14 juni bezocht het gilde Sint Joris uit Udenhout de vrije gildedag in Helvoirt. „Normaal besteden we hier niet zoveel publiciteit aan, maar in dit geval wil ik er extra aandacht aan geven”, zegt deken-schrijver Rob Weijtmans. „Het was de eerste gildedag binnen kring Maasland, waar vrouwen officieel mochten deelnemen aan de wedstrijden.” Sint Joris heeft verschillende vrouwelijke leden

Tamboer Rianne Vromans

die voor de eerste keer hebben meegedaan aan de wedstrijden. Niet onverdienstelijk. Alle vrouwen die deelnamen, brachten een prijs mee naar huis. De deken-schrijver vindt dat Rianne Vromans met name genoemd moet worden. „Zij kan net een jaar trommen en deed voor de eerste keer aan een wedstrijd mee.” Rianne won de eerste prijs in de categorie Jeugdrommen. Daarnaast heeft Marie-Paule Weijtmans samen met drie heren de eerste prijs voor 'viertallen geweeschieten' gewonnen en Hanny Vromans heeft in het eerste viertal de eerste prijs voor korps-schieten in de wacht gesleept. De conclusie van deken-schrijver Weijtmans luidt dan ook: „Alle vrouwen die mee hebben gedaan aan een wedstrijd hebben een eerste prijs gewonnen.” Hij hoopt dat dit fraaie resultaat 'voor sommigen een extra stimulans is om de vrouwen ook tijdens kringdagen mee te laten strijden'.

Groot Schietspel 1498 - 1998 in Gent valt tegen

Het Groot Schietspel 1498 - 1998 dat op 27 juni in Gent (B.) werd gehouden is voor de meeste deelnemende gilden uit Nederland, België en Frankrijk een grote tegenvaller geworden. Niet alleen was het weer (regen) spelbreker, ook op de organisatie viel het een en ander aan te merken. De optocht vertrok veel te laat. Daarnaast was de route niet optimaal.

Dwars door een overvol voetgangersgebied en de winkelende Gentenaren hadden weinig respect voor de historische betekenis van de deelnemers. Dit euvel kenmerkte ook de chauffeurs van de stadsbussen die gewoon hun vaste route tussen de stoet door vervolgden. De regen dreigde ook het aankondigde schietspel geheel in het water te laten vallen. Toch kon het Bossche Sint Jorisgilde, vergezeld van 'De Stadspijpers' met drie prijzen huiswaarts keren. De eerste prijs voor het schoonste inkomen van alle buitenlandse groepen, ook een eerste prijs voor het gilde met de langste reisafstand en de derde prijs bij de schietwedstrijd twintig meter kruisboog horizontaal.

Uit Nederland waren aanwezig: het Sint Jorisgilde 'De Oude Schuts' uit 's-Hertogenbosch, Sint Sebastiaan uit Bergen op Zoom, het Heilig-Kruisgilde uit Gerwen, Sint Joris Tilburg en het Sint Jorisgilde uit Budel.

Bert van Balkom benoemd tot ere-lid

Hoofdman C. Kemmeren (r) feliciteert ere-lid Bert van Balkom

Bert van Balkom is in juni vanwege zijn verdiensten benoemd tot ere-lid van het gilde Sint Jan Baptist in Kaatsheuvel. Van Balkom heeft een indrukwekkende staat van dienst, zowel voor het eigen gilde als voor kring Maasland. Zo was hij: penningmeester van Sint Jan Baptist, afgevaardigde in en penningmeester van de Langstraatse Schuttersbond, initiatiefnemer/oprichter 'Onderlinge Vijf Lucht Buks' en van het 'Vier Bonden Kampioenschap' (geweer), voorzitter van de kringcommissie afdeling geweer Maasland en lid van de overheid van Maasland.

Essche Sint-Willebrordusgilde neemt afscheid van pastoor Smulders

Op zondag 12 juli was het gilde Sint Willebrordus uit Esch aanwezig tijdens de eucharistieviering ter gelegenheid van het afscheid van gildeheer Norbert Smulders als pastoor van deze plaats. Deze mis vormde de afsluiting van een week waarin de Essche bevolking met tal van activiteiten afscheid nam van haar geliefde pastoor. Nadat hij reeds een loopbaan als docent Nederlandse taal achter de rug had, werd de heer Smulders in het najaar van 1987 op 60-jarige leeftijd benoemd tot pastoor. Korte tijd daarna trad hij als gildeheer tot Sint Willebrordus toe. Het hoogtepunt van zijn pastoraat was ongetwijfeld de actie 'Werk aan de kerk' in de periode 1989 -1994. Door tal van - vaak ludieke - acties werd onder zijn leiding een bedrag van f 280.000,- bijeen gebracht voor renovatie van het kerkgebouw.

Aan het eind van de H.Mis werd pastoor Smulders door burgemeester J.E.A. Haas van de gemeente Haaren blij verrast

Pastoor Smulders in vol ornaat als priester, gildeheer én nieuw Lid in de Orde van Oranje Nassau

met een koninklijke onderscheiding. Hij werd benoemd tot Lid in de Orde van Oranje Nassau. Met een vendelgroet door het gilde werd de scheidende pastoor uitgezwaaid om van een welverdiend emeritaat te gaan genieten. Het gilde hoopt echter gildeheer Smulders nog regelmatig op haar bijeenkomsten te mogen begroeten.

Themamiddag bij Sint Willebrordus Heeswijk

Tijdens een themamiddag van het Sint Willebrordusgilde uit Heeswijk op 21 juni kwam het bestuur bijeen met beschermheer mr. Henry Wynaendts en ereleden met hun echtgenotes. Doel van de middag was vast te stellen 'hoe het verder moet met het gildegebeuren in het algemeen en met de gilden in de gemeente Bernheze in het bijzonder', zo meldt J.C. Schakenraad van dit gilde. De burgemeester van Bernheze, mevrouw José van Gorp, was ook aanwezig. Zij sprak van „vier hele verschillende gilden in de gemeente met elk hun eigen persoonlijkheden, tradities en waarden. Vier gilden die op een prima manier deze moderne tijd weten te combineren met de tradities van weleer. Het resultaat is dat zich momenteel veel jeugd aansluit bij de gilden”.

Het Sint-Willebrordusgilde telt 47 leden. Een sterke groei, mede te danken aan de vijftien jeugdleden in de leeftijd van vier tot en met 19 jaar. Op deze middag werd ook gesproken over vrouwen in het gilde én hoe het Heeswijker gilde zich hierop dient voor te bereiden. Tevens kwamen enkele praktische zaken aan de orde, zoals de financiering van kostuums en het onderhoud van 'De Schuttershof'. De ereleden boden spontaan aan om een uitschuifbaar afdak te helpen medefinancieren. Nadat de thema's uitgebreid waren behandeld, introduceerde bestuurslid Jan Schakenraad het zgn. schieten op de gipsen vogel. Iets nieuws voor de aanwezigen. Op de vogel wordt met de kruisboog geschoten. Aansluitend mochten de heren en dames (in deze volgorde) hun vaardigheden met de kruisboog demonstren. Bij de mannen werd na het 27e schot Jan Schakenraad winnaar. Bij de vrouwen was het mevrouw Hopstaken die de gipsen vogel na het 84e schot naar beneden liet tuimelen. Om het schieten met de kruisboog bij de jeugd te stimuleren, schonken beschermheer mr. Henry Wynaendts en zijn vrouw jonkvrouw Marina van der Wijck een nieuwe wedstrijd-boog.

Beschermheer H. Wynaendts en kleinzoon Henry samen in de weer met de kruisboog

Sint Catharina en Barbara Helvoirt heeft nieuwe koning

Het Helvoirtse gilde Sint Catharina en SintBarbara heeft sinds eind juni een nieuwe koning, de 52-jarige Willem Vos uit Tilburg. Hiermee voorkwam hij dat Gerard Dousi keizer werd. De nieuwe koning is pas vijf jaar lid van het gilde en schoot voor de eerste keer mee om het koningschap. De wedstrijd duurde vijf kwartier en het 130e schot van Vos zorgde ervoor dat de vogel naar beneden kwam. Willem Vos kwam bij het gilde via kennissen uit Helvoirt. Hij had hen leren kennen bij schietvereniging FC Trefzeker in Tilburg.

Geslaagde kringdagen Dommelgroep en Hoge Schuts

Het gilde Sint Anthonius en Sint Barbara uit Sint Michielsgestel tekende dit jaar voor de organisatie van de gildedag van de Dommelgroep op zondag 5 juli. Op het terrein van park De Kleine Ruwenberg had men een prachtig, sfeervol wedstrijdterrein ingericht. Dit jaar deden voor het eerst ook de her-opgerichte gilden uit Boxtel en Sint-Oedenrode mee. Al

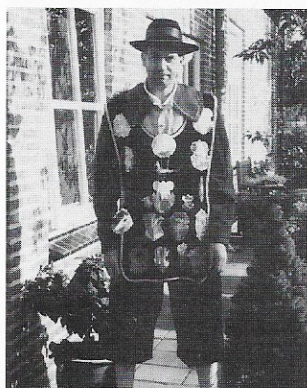
haakte het Boxtelse Sint Barbara en Sint Joris vroegtijdig af, aangezien men zich niet kon vinden in de (tevoren bekende) reglementen. Ook bij de Dommelgroep mogen vrouwen (nog) niet meedoen aan wedstrijden. Voor het overige werd het een prima geslaagd gildefeest.

Diezelfde dag vond in Vorstenbosch de kringdag plaats van de Hoge Schuts. Voor de organisatie was het gilde Sint Antonius Abt verantwoordelijk. Tien gilden streken om een interessant prijzenpakket. Door de kleinschaligheid van deze gildedagen wordt de onderlinge gezelligheid alom geprezen.

Spanning tot het laatste moment bij het afkampen personeelsschieten op de kringdag Dommelgroep in Gestel

Gerrit Haerkens nieuwe koning Sint Joris Haaren

Gerrit Haerkens

Onder grote belangstelling van publiek, gildebroeders en gildezusters werd op maandag 22 juni in Haaren gestreden om de koningstitel binnen het Sint Jorislilde. Geschoten werd op de houten vogel. Na tweëntachtig schoten mocht Gerrit Haerkens (36) aanleggen om de inmiddels gedeeltelijk kapot geschoten vogel eraf te schieten. Hij liet deze kans niet liggen en werd daardoor voor negen (9!) jaar koning van Sint Joris. Hoofdman Tijn Kluitmans hing het koningszilver om de schouders van de nieuwe koning.

Haerkens sprak een kort dankwoord naar het eigen gilde, maar vooral ook naar de twee Haarese zusterildes Sint Antonius - Sint Sebastiaan en Sint Catharina - Sint Barbara voor de voortreffelijk verlopen dag.

Ontmoeting met het gilde: een schot in de roos

Een kennismaking met vendelzwaaien, de gildetrom slaan en schieten op de wip is zowel het Sint Hubertusgilde Drunen als de tientallen bezoekers van de open dag op zondag 19 juli uitstekend bevallen. De weergoden waren het actieve gilde

Burgerkoning Piet van de Bruggen (1) ontvangt de beker van hoofdman Ton den Teuling

gunstig gestemd. Tegen een kleine vergoeding konden de bezoekers deelnemen aan diverse competities. Inwoners van Drunen en omgeving en vele vakantiegangers van buiten de regio namen deel aan een heuse competitie schieten op de wip en een wedstrijd jeu de boules. Met het 93e schot werd Piet van de Bruggen burgerkoning van Drunen. Jan van Veggel werd winnaar bij jeu de boules. De opbrengst van deze middag gaat naar de Drunense pater Van Rooy op Celebes.

Her oprichting Sint-Sebastiaangilde Oss (III)

In Oss wordt dit jaar het Sint Sebastiaangilde heropgericht. De Gildetrom volgt dit jaar de aanloop hiernaartoe. Nog niet heropgericht, maar nu al een traditie. Op de eerste zondag van de maand mei luisterde het gilde i.o. de eucharistieviering op in de grote kerk in Oss. Dit jaar werd dat gedaan met de medewerking van het gilde Sint Antonius Abt uit Nistelrode. Na de eucharistie werd een gezamenlijke broodmaaltijd gebruikt. Op het programma stond ook het kruisboog schieten. Ieder jaar in de maand mei zal deze onderlinge wedstrijd voortaan worden gehouden. Ben Vissers wist het laatste schot te treffen en werd de eerste Meimaandkoning van het Sint Sebastiaangilde na 130 jaar. Hiermee wist hij ook zijn eerste persoonlijk zilver in de wacht te slepen. Na precies 130 jaar weer een zilveren schild voor het Sint Sebastiaangilde en voorlopig het enige bekende. Het handgesmeed zilveren schild werd door deken-ceremoniën Erwin de Vries overhandigd. Het is gemaakt door gildebroeder/zilversmid Huub van der Sanden.

De grote dag voor het nieuwe gilde komt er snel aan. Op 4 oktober wordt het gilde uit Oss door de nieuwe bisschop van 's-Hertogenbosch, mgr. drs. A. Hurkmans, geïnstalleerd tijdens de H.Mis van 10.00 uur in de grote kerk te Oss. Pastoor Smits wordt gildeheer en burgemeester Dijkstra is bereid als beschermheer te fungeren.

Meimaandkoning Ben Vissers (l.) en deken-ceremoniën Erwin de Vries

Land van Cuijk

Nieuwe koning en beschermvrouwe voor het St. Theobaldusgilde

De dag voor het Theobaldusgilde begon al vroeg. Zondagmorgen werd om 6.00 uur weer op diverse plaatsen in het dorp de reveille geblazen, zodat iedereen wist dat het jaarlijks koningschieten weer zou plaats vinden. Elk jaar wordt er weer gespeculeerd: wie wordt de nieuwe koning van het Overloonse gilde?

Dit belangrijke gebeuren werd georganiseerd op zondag 5 juli. Om 8.00 uur was iedereen aanwezig om de koning en koningin af te gaan halen. Dit gebeurde in optocht door de straten van Overloon. Terug in het Gildehuis stond er koffie en vlaai gereed.

Om 10.00 uur was er de H.Ms met gilde-eer, die ook werd bijgewoond door burgemeester en mevrouw Bouwman. Deze H.Mis was voor de levende en overleden gildebroeders en had als thema "Bouwen aan een nieuwe toekomst". De gildes toonden hun tradities, zoals o.a. het offeren van de gildeleden van een 'silveren stuck' op de gildetrom en het presenteren van de vendels onder de consecratie. Ook dit jaar werd de koningsvogel mee naar de kerk genomen. De voorzitter maakte in z'n openingswoord bekend dat men i.p.v. van een beschermheer nu een beschermvrouwe gevonden had in de

persoon van de echtgenote van burgemeester Bouwmans. Rond de klok van 13.00 uur vertrok men naar het schietterrein aan de Bossenhoek, waar voorzitter Bas van Wieringen een welkomstwoord sprak. De oud-koning plaatste de houten vogel op de schietboom waarna deze onder tromgeroffel naar boven werd gehaald. Hierna volgde de 'Herenscheut' wat inhield dat de oud-koning, Pastor Tolboom, Beschermvrouwe, de Burgemeester, Erevoorzitter Jan Jacobs en de voorzitter Bas van Wieringen de bommen zouden 'vrijschieten'. De voorzitter ontdeed de oud-koning van het koningszilver. Deze behield wel de papegaai, totdat de nieuwe koning bekend zou zijn. In volgorde van loting begonnen de gildeleden met het schieten, evenals de overige gildeleden en de jeugd.

Ondanks de vele schoten was aan de vogel nog niet te zien, dat hij het zou begeven, totdat plotsklaps Ronny Goossens met een welgemikt 203e schot de nog vrij grote vogel naar beneden haalde. Na beraad van de overheid werd hij op ceremoniële wijze geïnstalleerd. De oud-koning werd door de voorzitter bedankt voor zijn diensten in het afgelopen jaar van zijn koningschap. Door de voorzitter werd de nieuwe koning omhangen met het gildesilver, waarna de oud-koning aan de nieuwe koning de papegaai overhandigde.

Men hoefde dit jaar geen koningin af te halen omdat de nieuwe koning het zonder koningin deed. Zo kon men meteen de erewijn aanbieden en werd de gelofte van trouw door de nieuwe koning afgelegd. Dit deed hij door met de rechterhand de punt van het hoofdvaandel vast te houden en de gelofte van trouw voor te lezen.

Door de hoofdvaandeldrager Geert Jacobs werd de nieuwe koning overvondeld onder het spelen van het Wilhelmus door de drum-showband. Door de 4 jeugdvendeliers werd de vendelhulde gebracht. Hierna werd de aanwezige jeugd getraceerd door de koning, waarna de avond verder nog gezellig werd doorgebracht en de nieuwe koning 's avonds alsnog een "koningin" kreeg aangeboden.

Gedicht door Henk de Wit

Ieder jaor ien de zommertied
dan is 't beej ons wêr zôwied.
Vendels wêêje in de wiend,
iederien is zôbleej as un kiend.

Gild fêest beej ons ien Loën,
al jaore lang zô hiel gewoën.
Wie wert straks kunning van de gild
en beej wie is dun hunger wêr vôr un jaor gestild?

Want as strak ut lêeste schot dan klinkt,
en de vogel ien stukke springt,
Dan stot dôr trots, bleej en hiël gewild,
de neeje kunning van de gild.

Vendels zwaaije vôr God, Kunnigin en vaderland,
Kunning, kunnigin, unne zilverdrager an iedere kant.
Prachtig moi, en un hiële ier,
mar toch, kunning van de gild te mugge zien,
det is nog zôveul miër

Bart Derks koning St. Jansgilde Gassel

Op zaterdag 27 juni werd door het Schuttersgilde St. Jan uit Gassel de zomergildegeldag gehouden. Dit jaar kon het gilde twee jubilarissen huldigen namelijk Jan Hendriks en Jo Thijsen. Beiden zijn 25 jaar lid van het gilde.

Traditiegetrouw werd eerst de koning, Theo Strik (koning 1997-1998), van huis opgehaald. Ook de jubilarissen trokken met het gilde mee naar de kerk voor de Eucharistieviering met gilde-eer. Tijdens de viering werden de meegebrachte St. Janstrossen gezegend. Na de H.Mis bood pastoor Miltenburg een kop koffie aan in de pastorietuin. Ondanks een dreigend wolkenpak trok het gilde om 18.00 uur naar het schiet-

terrein aan de Molenakker. De voorzitter van het gilde en de heer Willemse, wethouder van Grave, openden het schieten. Maar liefst zeventien gildebroeders hadden interesse om koning te worden.

De nieuwe koning gaat immers een mooi jaar tegemoet, omdat het St. Jansgilde op zondag 23 augustus de Brabantse gildedag organiseert. Het ontvangt die dag ruim dertig gilden.

Bart Derks, het jongste lid, wist met het honderdste schot de vogel te vellen en schoot zich daarmee koning.

Baronie en Markiezaat

Nieuwe koning Sint Hubertusgilde Etten-Leur

Nieuwe koning Antoon Vermeulen van het Sint Hubertusgilde uit Etten-Leur maakt zich op voor de eeuwwisseling. Dit koningschieten vond plaats op zondag 28 juni 1998. Dertig gildebroeders trokken in optocht naar het toernooiveld. Hier werd naar traditie drie maal rond de schietboom gelopen. Vervolgens losten de genodigden het vrijwaringsschot, waarna de loting - met loden nummers - plaatsvond. Na acht keer schieten lukte het Vermeulen om de houten vogel naar beneden te schieten. Antoon is voor de eerste keer koning; hij volgt Theo Sijbers op, die twee jaar geleden de eer te beurt viel. "Theo was een hele goede koning; ik probeer een voorbeeld aan hem te nemen", belooft Vermeulen. "Tevens zal ik trachten de verbroedering binnen het gilde op brede schaal te vergroten." Nadat de nieuwe koning bekend was, kreeg hij de koningsbreuk omgehangen. Nadien keerde het gilde terug naar de mouterij. Daar waste de nieuwe koning zijn handen in reinheid en legde hij de eed aan het vaandel af. Vervolgens mocht hij, als bijzondere eer, over het vaandel lopen. Tot slot trakteerde de koning zijn gildebroeders op een vat bier.

Nieuwe koning
Antoon Vermeulen

Guus Louwagie koning bij het Sint Sebastiaangilde Oudenbosch

Er waren welgeteld 240 schoten nodig om de vogel uit de 12 meter hoge mast neer te halen. Hierbij dient te worden opgemerkt dat na bijna vier uur schieten werd besloten om de vogel op "scherp" te zetten, dit i.v.m. met een naderende bui. Toen werd het gebeuren een fluitje van een cent, reeds bij het negende schot tuimelde de vogel uit de hoge maat. Guus Louwagie was het die het eindschot loste en hij mag gedurende twee jaar de titel van het Sint Sebastiaangilde uitdragen, hij dient hierbij tevens een zilveren schild te laten vervaardigen. Later op de avond moest Guus de Eed van trouw afleggen, hetgeen hij uiteraard met genoegen vervulde.

Jack Melisse eerste koning na heroprichting van het Cloveniersgilde Etten o.b.v. St. Jan de Doper

Op 21 juni 1998 hield het op 20 oktober 1997 heropgerichte Cloveniersgilde Etten o.b.v. St. Jan de Doper haar eerste staatsiedag met zijn tweejaarlijkse koningschieting.

De staatsiedag begon met een gildeviering door pastoor L. Rijbroek van de Heijkant in de St. Lambertuskerk. Tijdens deze viering werden het officieel vaandel en standaard, de nieuwe vendels en het koningszilver gewijd. Tevens werd het gildealtaar in gebruik genomen.

Na de viering werd de eed van trouw hernieuwd aan het kerkelijk en wereldlijk gezag. Hierna ging men terug naar het gil-

Jack Melisse eerste koning na heropricting

dehuis vanwaar men vertrok naar de schietlokatie bij 't Strooienhuis. Na het vrijwaren van de schutsboom werd deze neergelaten en door hoofdman A. Adams werd de gemeentevlag van Etten-Leur verwijderd. Samen plaatste hij met burgemeester drs. M. van de Ven de houten vogel op de schutsboom. Daarna werden de eerste drie schoten volgens het octroij van 1657 met de kruisboog door burgemeester Van de Ven gelost en eveneens schoten erelid mevrouw M. Dekkers van

Sprundel en wethouder W. Vermunt. Ten teken dat het eerste koningschap open stond werd het nieuwe koningszilver door de hoofdman onder de schutsboom gehangen. Nadat door de Sergeant R. d'Haens het koningschietreglement was voorgelezen en door 22 gildebroeders in de zak was geofferd, werden de "looikes" getrokken. Daarop werd er begonnen met het schieten op de 12 meter hoge schutsboom. Het zat de schutters niet mee en pas naar 4 uur schieten en na het lossen zetten van de vogel werd deze met een welgemikt schot door gildebroeder Jack Melisse naar beneden gehaald. Iedereen feliciteerde Jack met het behalen van het eerste koningschap na de heropricting. Na de installatie van de nieuwe Koning was er nog een gezellig samenzijn in het gildehuis.

Het gildealtaar

Tijdens het historisch onderzoek gedurende de heropricting bleek dat de gildebroeders van het vroegere Cloveniersgilde in 1751 naar Antwerpen waren afgereisd om een beeld van Sint Jan te kopen. Dit beeld werd door hen in de schuurkerk geplaatst en op zijn feestdag 24 juni werd er een kaars bij geofferd. Op de zoektocht naar het beeld werd op de zolder van de Lambertuskerk een Sint Jansbeeld gevonden.

Na onderzoek door Jeroen Grosfeld van het Bredaas Museum bleek dit niet in de achttiende maar negentiende eeuw gemaakt te zijn. Ondanks dat dit niet het oorspronkelijke beeld was uit 1751, werd aan het bestuur van de Lambertusparochie gevraagd, het gevonden beeld aan het gilde in bruikleen af te staan, zodat het in de toekomst mogelijk bij het optreden naar buiten gebruikt zou kunnen worden.

Doordat in mei van dit jaar de Mariakapel in gebruik werd genomen, werd het vrijgekomen Maria-altaar aan het gilde aangeboden. Door het plaatsen van het beeld van Sint Jan de Doper en het vijfde vendel beschikt het gilde thans over een eigen gildealtaar. Hiermede wordt een oude traditie van een kaars te offeren op 24 juni nieuw leven inblazen.

Schuttersgilde Sint Ambrosius Gilze opende nieuwe schietaccommodatie

Op zaterdag 31 januari nam het Sint Ambrosiusgilde haar nieuwe schietaccommodatie D'n Doel in gebruik. Het nieuwe onderkomen dat samen met de handboogsportvereniging De Romeinen wordt gebruikt werd door beide verenigingen ook grotendeels zelf gebouwd. Onder het motto hulpvaardigheid en broederschap hebben zowel De Romeinen als het gilde bewezen, dat door „saamhorigheid, inzet en vastberadenheid een dergelijk complex tot stand kan komen" zo wist wethouder Beenackers het zo fraai te verwoorden.

In zijn toespraak ging voorzitter Dré Timmennans van De Romeinen in op het ontstaan van de accommodatie. Hoofdman Wim Teeuwen van het gilde sprak over de goede samenwerking tussen de beide verenigingen en hoopte dit in de toekomst te kunnen bestendigen. Vervolgens werd het woord gegeven aan pastor Jos van Beek als vertegenwoordiger van het kerkelijk gezag. Hij sprak een gebed uit, waarna hij het

gebouw inzagende. Tot slot sprak burgemeester Aarts de beide verenigingen toe en sloot z'n betoog met de woorden „Uw houding ten opzichte van elkaar heeft dit voor elkaar gekregen".

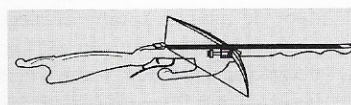
Met een welgemikt schot van Gert van den Ouweland - zoon-tje van Drik van den Ouweland van café De Hooikar, waar het complex ook staat - werd 'D'n Doel' tenslotte officieel geopend.

Met een welgemikt schot van Gert van den Ouweland werd 'D'n Doel' tenslotte officieel geopend

Kruisboogschieten op doel 20 meter

St. Sebastiaan uit Oudenbosch is het eerste gilde dat als hoofdwapen de kruisboog hanteert in plaats van het oude hoofdwapen.

Op de vergadering van 5 mei 1961 is besloten om op de derde Pinksterdag te gaan prijsschieten bij café 'Velletrie' met de kruisboog op doel 20 meter. Met het eigenlijke hoofdwapen, de handboog, wordt al lang niet meer wekelijks geschoten. Deze boog wordt slechts om de twee jaar gebruikt voor het traditionele koningschieten op de vogel. Dit koningschieten gebeurt steeds op de 3e Pinksterdag bij café 'Het Groene Woud' te Oudenbosch en wel om de twee jaar. Het andere jaar wordt er op de 3e Pinksterdag een prijsverschiëting gehouden. Vroeger was dit het schieten met de handboog op de liggende of staande wip, waarop prijsvogeltjes waren geplaatst. Daar de gemiddelde leeftijd van de gildebroeders zeer hoog was, konden er maar weinig de handboog nog veilig hanteren. Daarom is er in die jaren gekozen voor alternatieven zoals de luchtbuks en op 24 mei 1961 is de kruisboog geprobeerd. Elke gildebroeder betaalde aan inleg f 1,-. De prijzen waren als volgt: f 6,-, f 4,- en f 3,-. Men deed 2 proefschoten en daarna 5 geldige schoten.

Op de vergadering van 15 augustus 1961 is er spraken van de oprichting van kruisboogvereniging 'Strijd in Vrede' bij café Velletrie te Oudenbosch. Gildebroeder Jac Buijs is eigenaar van genoemd café en die heeft zijn tuin aangepast, zodat er geschoten kon worden met de kruisboog op doel 20 meter. Het gilde St. Sebastiaan heeft toen besloten om niet als gilde deel te nemen aan kruisboogwedstrijden met andere kruisboogverenigingen. Jac Buijs, Rinus Antens, Karel Mol, Kees Mol en Frans van Meer, allen gildebroeders, worden ook lid van de kruisboogvereniging. Wel wordt de kruisboog als gildewapen gekozen om deel te nemen aan de verschiëtingen op de gildedagen. Kees Mol maakt in die jaren voor alle leden de kruisbogen en pijlen en voorziet in het onderhoud.

Bij heropricting van het gilde St. Hubertus te Leur is ook Kees Mol betrokken. Voor hun originele gildewapen, het geweer, is geen vergunning te verkrijgen en de keuze wordt ook kruisboog op doel 20 meter.

Op gildedagen strijden nu beide gilden met de kruisboog 20 meter, ook enkele broeders van St. Jan Baptist te Terheijden kiezen voor de kruisboog als tweede gildewapen. Met de heropricting van het Kloveniersgilde Etten onder de bescherming van St. Jan de Doper op 20 oktober 1997 is als gilde-

wapen ook gekozen voor de kruisboog op doel 20 meter. Totdat hun eigen baan klaar is mogen ze gebruik maken van de schietbaan van St. Hubertus.

De afgebeelde kruisboog is een kolfboog en voor 1970 was het enige richtmiddel de korrel voor op de boog. Tussen 1970 en 1980 zijn de diopter en ringkorrel toegestaan en ook de schouderhaak en verstelbare handgreep. Dit is in het reglement vastgelegd.

Lauran Segeren opnieuw koning van het kruisboog en voetboogilde Sint Jan Baptist uit Sprundel

Acht jaar geleden moest Lauran zijn koningschap overdragen aan Jan van den Maagdenberg. Deze kon dit jaar eventueel keizer worden, maar om gezondheidsredenen kon Jan niet deelnemen aan het koningschieten. Hij moest het dus volgen als toeschouwer. Tweeëntwintig schutters trokken zaterdagmiddag 20 juni van hun clublokaal De Drie Zwaantjes naar het sportpark De Kerlinge. In de optocht liepen de koningen, keizers en hoofdlieden, van de zusterilden uit de Noorderkempen, afgevaardigden van het kringbestuur Baronie en Markiezaat alsmede diverse vertegenwoordigers van de wereldlijke overheid mee. Het gezelschap werd voorafgegaan door de vijfjarige Nicky Konings die de houten vogel droeg. Op het sportpark werd de vogel op de wip geplaatst en groepscommandant A. Martens mocht daarna het eerste schot lossen. De andere genodigden volgden en 'bevrijdden' de boom, waarna de broeders van het Sprundelse gilde om beurten schoten. Na enkele welgemikte schoten werden er twee zijvogels afgeschoten, die de betreffende schutter een halve liter jonge jenever opbracht. Johan Aarts slaagde er als eerste in om de hoofdvogel naar beneden te halen, maar stelde zich niet als koning beschikbaar en deponeerde daarna zijn afkooptom in de 'buidel'.

Na twee uur schieten, waarin de vogel diverse malen werd geraakt maar niet wilde vallen, riep hoofdman Jan Vergouwen zijn schutters bij elkaar. Alleen Frie Konings en Lauran Segeren bleken interesse in het koningschap te hebben. De tweekamp tussen de beide schutters was spannend maar kort. Het lukte Lauran de vogel naar beneden te halen, waarop hij zich tenslotte koning mocht noemen van het Sint Jan Baptistgilde te Sprundel.

Lauran Segeren opnieuw koning

Burgemeester A. Osterloh benoemd tot Overdeken en Pastor P. Verbeek benoemd tot Gildeheer van het Sint Sebastiaangilde te Oudenbosch

Het kerkplein en de Basiliek van Oudenbosch boden op 2e Pinksterdag een ongewone maar ook kleurrijke en feestelijke aanblik, toen daar het kringbestuur en vijf gilden hun opwachting maakten om gezamenlijk de Gildemis te vieren. Tot de deelnemende gilden behoorden Sint Sebastiaangilde uit Bergen op Zoom, het Sint Jan de Dopergilde uit Etten-Leur, het Sint Hubertusgilde uit Etten-Leur, het Sint Jan-gilde uit Sprundel en het gastgilde Sint Sebastiaan uit Oudenbosch. Zij trokken onder begeleiding van tromgeroffel en bazuingeschal vanuit De Pilaar in optocht naar de Basiliek. Op het kerkplein sloten burgemeester A. Osterloh van Halderberge en Pastoor Paul Verbeek van de Basiliekparochie zich bij het gezelschap aan.

De Gildemis verliep geheel volgens de aloude traditie uit de middeleeuwen en het deed pastoor Verbeek zichtbaar goed dat het Oudenbossche gilde, in samenwerking met het parochiebestuur en het comité Promotie Basiliek, tot de organisatie van dit evenement waren gekomen. De pastoor had daarom zijn toespraak als titel meegegeven 'Bewaar het

Burgemeester A. Osterloh benoemd tot Overdeken en Pastor P. Verbeek benoemd tot Gildeheer

kostbaar erfgoed', welke slogan tevens de wapenspreuk is van de Oudenbossche Basiliek. „Vandaag constateer ik de uitvoering van drie kernbegrippen, zoals die in vroeger tijden ook al plaatsvonden”, aldus de pastoor, „n.l.: gemeenschapszin, goede daden stellen en gezamenlijk de maaltijd gebruiken. Vandaag staat de beeldtenis van Sint Sebastiaan centraal in onze kerk. Deze Heilige moest zijn ijver voor het Christendom met de marteldood bekopen. Hij wist echter veel bekeeringen tot stand te brengen en zette lijnen uit om samen een Kerk te zijn. Ook dit werk is heden ten dage nog actueel, want nog altijd moeten we er naar streven om samen een Kerk te zijn. Daarom is het zo jammer dat er vandaag zo weinig jongeren in die kerk aanwezig zijn, want ook de jeugd behoort bij onze gemeenschap. We moeten de traditie van het gilde vertalen naar de mens van nu en de boodschap tot het vormen van menselijk contact met warmte en gemeenschapszin uitdragen in de hedendaagse maatschappij. Zo snijden we de draadjes met het verleden niet door maar blijven we met zijn allen een goede gemeenschap, waar plaats is voor nieuwe aanwas en nieuwe leden om tradities in stand te houden.”

Tijdens deze Gildemis werd burgemeester A. Osterloh tot Overdeken beëdigd en pastoor A. Verbeek beëdigd tot Gildeheer van het Sint Sebastiaangilde. Het plechtig gebeuren trok zowel in als buiten de Basiliek heel wat belangstelling. ■

BIBLIOGRAFIE

Gildefeest 1912

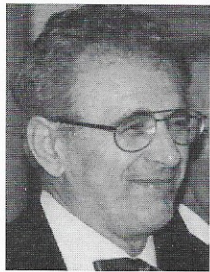
Tijdens de viering van het patroonsfeest van het St. Jorisgilde Stratum op zaterdag 24 april 1998 is aan het gilde aangeboden het boek "Gildefeest 1912". Het internationale gildefeest was voor die tijd iets unieks. Het is destijds de organiserenden gelukt een gildefeest te presenteren dat alomtebewondering oogstte vanwege zijn grootse opzet en durf. Maar dat niet alleen, dit internationale gildenfeest is het voorbeeld geweest voor de later georganiseerde gildenfeesten. In dit boekwerk, in dictaat vorm gedrukt en gebonden, is opgenomen de oprichtingsdatum van het gilde, een toelichting op de organisatie, het programma-boekje, correspondentie, krantenverslagen uitslagen van de wedstrijden en foto's; totaal 106 pagina's. En is tot stand gekomen met medewerking van Johan Oomen en Eef Reker.

Dit boek is af te halen voor de prijs van f 17,50 in de gildekamer van het gilde, aan de Boutenslaan te Eindhoven of bij Frans Bax, Ercalaan 18 te Waalre.

Het is ook te bestellen á f 17,50 + f 6,00 verzendkosten via giro 1137263 t.n.v. St. Jorisgilde Stratum, Boutenslaan te Eindhoven o.v.v. "Boek Gildenfeest 1912" waarna het U zal worden toegezonden.

IN MEMORIAM

Sint Barbara en Sint Joris, Bostel

Gerrit van Rooij

Al vrij snel na zijn heropricting in 1996 is het Bostelse gilde een gildebroeder ontvallen. Op 10 maart overleed Gerrit van Rooij (56). Gerrit was een man die altijd intens heeft geleefd. Hij noemde zichzelf een geluksvogel en genoot van het leven, van zijn gezin, zijn werk, zijn hobby's en zijn vele sociale verplichtingen. Gedurende de korte tijd dat het gilde bestaat heeft hij bewezen een echte gildebroeder te zijn. Als er gewerkt moest worden pakte hij mee aan. In zijn afscheidsbrief van 2 maart aan het gilde schrijft hij onder meer dat het gildebroeder zijn veel voor hem betekende in de 'lief en leed' omstandigheden.

Sint Barbara, Dinther

Tinus Verhagen

Tinus Verhagen (85) is op 19 juni na een langdurig ziekbed overleden. M.H. Verhagen was sinds 1949 gildebroeder. Van 1950 tot en met 1986 was hij lid van de overheid. Van 1987 tot en met 1996 waarnemend hoofdmán.

Sinds 1993 tot aan zijn overlijden ereden en koning in 1949 en 1952. In 1987 ontving Verhagen de kringonderscheiding van Maasland in zilver met vuurslag. Voor al zijn bewezen diensten ontving hij op 3 april 1974 een koninklijke onderscheiding, de eremedaille in goud in de orde van Oranje Nassau. Martinus Verhagen was van 1954 tot en met 1994 waarnemend hoofdmán van de Hoge Schuts. Aan Verhagen heeft het Sint-Barbaragilde veel te danken. Hij heeft vooral in de moeilijke jaren samen met wijlen hoofdmán Pim Luijckx het gilde overeind gehouden. Als gildebroeder blonk hij uit in trouw en dienstbaarheid. Vooral zijn inzet voor het ophalen van oud papier voor het gilde sinds 1976 heeft het gilde de nodige financiële armslag gegeven. Woensdag 24 juni is hij met gilde-eer, met het gildekoor en met muzikale ondersteuning van de harmonie onder grote belangstelling begraven.

Sint Catharinagilde Eindhoven-Stad

Op 9 mei nam het gilde reeds afscheid van zijn heroprictter en ouderling Karel Vermeeren. Amper 9 weken later was het hun jongste gildebroeder in gildejaren, Henny Hezemans (65), die zeer plotse-ling kwam te overlijden. Na een spoed-

Henny Hezemans

Henny was sinds 24 november 1996 gildebroeder. Een week daarna op 17 juli kwamen de gildebroeders weer bijeen in de St Catharinakerk te Eindhoven nu om afscheid te nemen van hun gildezuster Jeanne van Amelsvoort-Limpens (75).

Jeanne Limpens

Hoewel we wisten dat zij ernstig ziek was kwam haar overlijden toch nog onverwacht. Jeanne was een gildezuster die nooit te beroerd was om de handen uit de mouwen te steken als er iets te organiseren viel en er geholpen moest worden. Terwijl Jeanne nog boven aarde stond, kregen we bericht dat gildebroeder Guus Brackel (76) op 15 juli rond

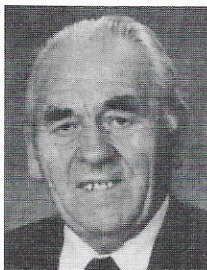

Crematie van Guus Brackel

het middaguur getroffen was door een hartstilstand en daarmee aan ons ontruk- werd. Vanaf de heropricting in 1954 was Guus lid van het gilde, een markante gildebroeder die altijd wanneer ook maar mogelijk aanwezig was en met zijn opmerkingen de vergadering in die richting probeerde te sturen waarheen hij dat wenselijk vond en dat lukte hem meestal verdacht aardig. Op 20 juli heeft het gilde hem met gilde-eer begeleid vanuit de St. Joriskerk te Eindhoven en tijdens de crematie in Heeze.

Sint Joris en Sint Catharina, Gemonde

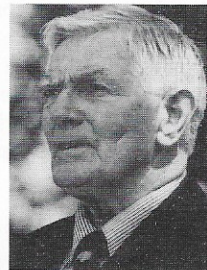
Op 9 maart begeleidde het gilde Brord

Brord Geerts

Geerts (74) naar zijn laatste rustplaats. Ondanks drukke werkzaamheden op zijn boerenbedrijf en voor zijn gezin, had hij altijd veel belangstelling voor het gilde en haar tradities.

Gilde Sint Agatha, Heeze

Wim Verest

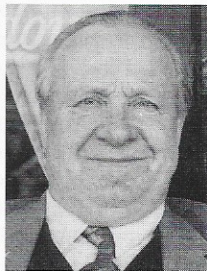
Tijdens een zeer druk bezochte uitvaartdienst heeft het gilde van Sint Agatha uit Heeze met gilde-eer afscheid genomen van gildebroeder Wim Verest (72). Wim was een

gemeenschapsman, die voor iedereen klaar stond, voor ieder een goed woord had, 50 jaar lid was van fanfare St. Nica-sius, 31 jaar lid van het gilde, lid van de E.H.B.O., terreinknecht van de voetbalclub, 50 jaar bloeddonor en ging 15 keer mee naar Lourdes als brancardier voor zieken. Voor zijn inzet kreeg hij de onderscheidingen 'Kaos van Heez' en de eremedaille in zilver, verbonden aan de Orde van Oranje Nassau. Maar Wim was ook een gezinsman, die graag vertoefde bij zijn vrouw Tilly, de kinderen en kleinkinderen.

Sint Joris, Hoogeloon

Ouderling Jan Castelijns is op 18 mei 1998 door zijn gilde naar zijn laatste rustplaats begeleid. Twee weken voor zijn overlijden is Jan gehuldigd voor zijn 25 jarig lidmaatschap. Hij was altijd vrolijk en opgewekt en stond klaar voor het gilde als dat nodig was.

St Jan Baptistgilde, Leenderstrijp

Frits van der Palen

Op woensdag 28 januari overleed gildebroeder en ere-lid Frits van der Palen (74). Hij was, zolang dat voor hem mogelijk was, een trouw gildebroeder. Frits was jarenlang een fervent schutter en was ook bereid om een

varken vet te mesten voor de jaarlijkse schietwedstrijd om een vet varken. Ook de Landelijke Rijvereniging St-Petrus-Banden uit Leende had een grote plaats in zijn leven. Op maandag 2 februari heeft het gilde hem de laatste gilde-eer bewezen en hem begeleid naar zijn laatste rustplaats.

Sint Hubertusgilde, Liessel

Op 4 mei overleed Piet van de Berkmortel.

Piet v.d. Berkmortel

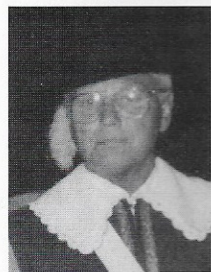
Hij was vanaf 1947 lid van het gilde en bekleedde zowat alle bestuursfuncties: hoofdmán, kapitein, koning en commandant. Hij was mede-oprichter van de Sint Hubertuskapel. In 1990 ontving hij de ere-

medaille verbonden aan de orde van Oranje Nassau in zilver. Ook buiten het Liesselse gilde was Piet van de Berkmortel bijzonder actief. Hij was ruim twintig jaar vice-voorzitter van de kring Peelland en raadsheer van de federatie van Noord-Brabantse schuttersgilden. Tijdens zijn 50-jarig jubileum als gildebroeder werd hij benoemd tot erelid van het gilde. Ook ontving hij toen de hoogste onderscheiding van kring Peelland, de draagmedaillon van 'Outer en Heerd'. Door het gilde werd met gilde-eer afscheid van hem genomen.

Sint Catharina, Moergestel

Ben Meurs (69) overleed op 4 mei 1998. 22 jaar heeft hij het gilde gediend, waarvan 5 jaar als deken-schrijver. Velen, vooral schutters en schutsters zullen hem herinneren als de man achter de inschrijftafel bij de verschietsing om het Rad van Sint Catrien. Een week voor zijn overlijden had hij deze klus nog geklaard. En wie kende hem eigenlijk niet met zijn uitroep: „Onder de boom en daar dan...”

Sint Joris, Oirschot

Janus Roefs

Op 18 mei 1998 overleed gildebroeder en tamboer Janus Roefs (70). Janus was 45 jaar gildebroeder en al die tijd tamboer. Op zijn eigen wijze gaf hij leiding aan zijn tamboerskorps en leidde vele tamboers op, ook buiten zijn gilde. Daar-

naast was hij een trouw kruisboogschutter en zette zich op velerlei gebied in voor zijn gilde. Ook was hij actief in de maatschappelijke dienstverlening en lid van diverse kerkkoren.

Sint Jorisgilde, Someren

Op 11 juni (twee dagen voor zijn 75ste verjaardag) overleed Jan Jacobs. Vorig jaar werd hij nog gehuldigd in verband met zijn 40-jarig lidmaatschap. Jan, en vroeger ook zijn vader, bewerkte tot voor enkele jaren de gildeakker van het gilde. Het gilde begeleidde hem naar zijn laatste rustplaats.

Sint Barbara - Sint Sebastiaan, Vught

Joep Chappin

De oud-hoofdman van dit Vughtse gilde en ere-deken van gildekring Maasland Joep Chappin sr. (91) is op 14 mei jl. overleden. Hij was veertig jaar gildebroeder. J.H.M. Chappin stond bekend als

markante bourgon-diër, met een groot hart voor de mensen die hem omringden. Voor eenieder had hij altijd een bemoedigend, doch vooral stimulerend, woord paraat. Joep Chappin beschikte over enorme mensenkennis. Alom wist hij mensen voor de gildezaak te winnen. Voor velen was hij een goede vriend. Vriendschap beantwoordde hij graag en liet dat ook blijken. Hij schroomde niet, zijn autoriteit aan te

wenden als het gildewezen in het geding kwam. Voor veel gildebroeders binnen zijn eigen gilde, de kring Maasland en de federatie was hij de betrouwbare rots in de branding. Chappin sr. was in zijn werkzame leven onder meer garnizoenscommandant van 's-Hertogenbosch. Daarnaast heeft hij in Vught vele maatschappelijke functies bekleed. Hij was onder meer voorzitter van de bibliotheek, het Oranje-comité, de EHBO en de jeugdvereniging Rozenoord. Filatelie en het verzamelen van vlinders waren enkele van zijn grootste hobby's. Van diverse zijden is Joep Chappin sr. gelauwerd voor zijn inzet. Hij was Officier in de Orde van Oranje Nassau met de Zwaarden, Ridder in de Orde van de Heilige Gregorius de Grote, drager van de zilveren stadspenning van 's-Hertogenbosch en drager van de erepenning in zilver van de gemeente Vught. Op dinsdag 19 mei is hij door zijn eigen gilde en grote afvaardigingen uit kring Maasland en de Dommelgroep naar zijn laatste rustplaats begeleid.

Sint Sebastiaan, Westelbeers

Op 14 maart overleed na een ziekbed Jan van Kollenburg (84). Jan was ruim 50 jaar gildebroeder, waarvoor hij ruim acht maanden voor zijn overlijden een oorkonde mocht ontvangen. Hij was een trouw gildebroeder die geen enkele activiteit van het gilde oversloeg. Ook is hij een aantal jaren als deken in het bestuur van het gilde actief geweest.

Dat zij allen rusten in vrede

Nico de Jaeger, kringvoorzitter Kring Baronie en Markiezaat

Nico de Jaeger

Nicolaas Johannes Leopold de Jaeger overleed op zondag 19 juli 1998 in de leeftijd van 58 jaar. Hij heeft met grote inzet en bekwaamheid, als kringvoorzitter van de kring Baronie en Markiezaat, de kring geleid en bestuurd. Nico

heeft te maken gehad met een kortstondig ziekteproces, het is veel te snel gegaan. Op veel te jonge leeftijd heeft hij zijn gezin moeten verlaten.

Moge Nico rusten in vrede!

Vice-voorzitter Hennie Hoppenbrouwers verwoordde tijdens de uitvaart de gevoelens van de gildebroeders aldus: „Nico hier zijn we weer, weggegaan van outerd en eerd, om ook jou te begeleiden op je laatste tocht. Een tocht die ons en zovelen hier aanwezig, zwaar valt. Dit hadden we niet afgesproken, dit was niet gepland. Je was altijd stipt, goed voorbereid, kort, zakelijk en waar nodig kon je ook hard zijn, maar immer

strikt eerlijk. Je dacht immer aan de oude tradities, de tradities te realiseren in de context van deze moderne tijd. Tradities die, in deze moeilijke tijd van oorlog en geweld, maar ook verbroedering en respect voor elkaar steeds meer waarden en inhoud krijgen. Jouw kennis, je trouw, je broederschap en dienstbaarheid, daar waar dit van jou gevraagd werd, stelde je in dienst van de gehele gemeenschap. Wij, de Noordbrabantse Federatie, de kring Baronie en Markiezaat, vele gilden hadden nog zoveel te doen voor hem. Nico wilde zich verdiepen in zoveel zaken die nog liepen, het in werking zetten en afronden van diverse zaken. Hij had nu tijd, hij voelde zich op zijn best als hij bezig was met zaken waarvan hij hield; zijn gezin, zijn kleinkind, degenen die minder bedeed zijn in deze maatschappij, gehandicapten, verenigingen etcetera, maar vooral het gildewezen. Dat was voor hem de favoriet. Het was voor hem dan ook niet moeilijk om 'ja' te zeggen, toen hij werd gevraagd, vijftien maanden geleden, om het kringvoorzitterschap van de kring Baronie en Markiezaat op zich te nemen. In korte tijd verdiepte hij zich in wat er leefde binnen het gildewezen, hij rondde zaken af die anderen moeilijk voor elkaar kregen. Hij

had zijn ingangen. Op stapel stond nog het Federatie-vendel en tromtoernooi in september a.s., waarvan hij vond - en hij stond hierin niet alleen - dat het hoe dan ook georganiseerd moest worden door de kring. Nico keek al vooruit, hij keek uit naar de kringgildedag 1999 bij zijn gilde Sint Bavo, waarvan hij Eredeken was. Hij had nog zoveel plannen, maar hieraan is plots een abrupt einde gekomen. De achtergeblevenen zullen deze nu zelf moeten invullen. Nico, velen van ons, maar zeker wij gildebroeders zullen je missen. Je laat een leegte achter in je gilde, in de Federatie, maar vooral laat je een leegte achter in onze kring Baronie en Markiezaat. Wij hadden een geweldig goede voorzitter in jouw persoon. Vaarwel dan gildebroeder Nico de Jaeger, vaarwel op je laatste tocht. Veel sterkte en kracht wensen wij je vrouw Joke, je kinderen, je kleinkind. Bedankt voor alles wat je betekend heb voor eenieder maar vooral voor de kring Baronie en Markiezaat. Daar laat je een grote leegte na, maar wij moeten verder en zullen ook verder gaan in de geest van jouw voorbeeld, wetende dat jouw werk zal worden voortgezet.

Nico dat je moge rusten in vrede!

AGENDA

Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden:

Agenda gildefeesten in 1998

25 oktober

Pausmis in Den Haag, opgeluisterd door het Sint Hubertusgilde, Drunen.

Agenda gildefeesten in 1999

30 mei

Gildeverbroederingsfeest Kring Kwartier van Oirschot, te Oirschot bij de Onze Lieve Vrouwebroederschap.

6 juni

Kringdag Baronie-Markiezaat, te Rijsbergen bij het Sint Bavogilde.

13 juni

Kringdag Land van Cuijk, te Ravenstein bij het Sint Barabaragilde.

13 juni

Kringdag Peelland, te Beek en Donk bij het Sint Leonardusgilde.

27 juni

Kringdag Baronie-Markiezaat, te Rijsbergen bij het Sint Bavogilde

27 juni

Kampioenschap opgelegd wipschieten geweer van de Federatie van Wipboomschutters, te Eindhoven bij het Sint Martinusgilde Tongelre.

22 augustus

Vrij gildefeest Land van Cuijk, te Blitterswijk bij het Sint Antoniusgilde, met optie voor tevens houden van federatietoernooi standaardrijden op deze dag.

22 augustus

Liefdadigheidsfestijn te Oostelbeers bij de gilden St. Joris Oostelbeers en O.L. Vrouwe West-Middelbeers.

29 augustus

Federatietoernooi geweerschieten in Kring Maasland bij St. Jorisgilde Nieuw Kuijk.

5 september

Kring Maasland, te Nuland bij het Sint Antonius Abtgitde.

5 september

Kringdag Kwartier van Oirschot, te Moergestel bij het St. Sebastiaan-St. Barbaragilde.

19 september

Federatietoernooi trommen-vendelen-bazuinblazen te Land van Cuijk; optie gilde Salvator Mundi Oeffelt.

Agenda gildefeesten in 2000

21 mei

Kringdag Peelland, te Gemert bij het Sint Jorisgilde.

21 mei

Kringdag Maasland, te Elshout bij het O.L. Vrouwegilde.

28 mei

Kampioenschap Brabants vrije hand wipschieten geweer van de Federatie van Wipboomschutters.

4 juni

Kring Kempenland, te Reusel bij het Sint Jorisgilde.

25 juni

Kampioenschap Brabants opgelegd wipschieten geweer van de Federatie van Wipboomschutters.

9 juli

Vrij gildefeest te Hilvarenbeek bij het Sint Sebastiaangilde.

20 augustus

Kring Kwartier van Oirschot, te Knegsel bij het gilde St. Monulphus-St. Gondulphus.

26-27 augustus

Europees Schutterstreffen te Garrel, Süddoldenburg, Duitsland.

27 augustus

Federatietoernooi geweerschieten in Kring Baronie-Markiezaat.

DE GILDETROM

HET BLAD VOOR JONG EN OUD!

Beeldengieterij TENAX

Voor verschillende Gildebeelden
en diverse andere beelden

Jan van Grunsven
Kampweg 19a, 5476 VB Vorstenbosch
Tel./fax: (0413) 36 31 64
Privé: (0413) 35 04 74

RESTAURATIE-ATELIER DE TIENDSCHUUR

Reeds jaren ervaring met
archief- en textielconservering

Kapelaan Poellplein 1, 5046 GV Tilburg, telefoon 013 - 5368355

WILLIGERS

makers van vaandels,
vendels en andere
gildeattributen

Joke Willigers (V.H. H.M. Waters)

Zand 33, 5757 RX Liessel (0493) 34 25 68

De grootste
sortering

GEWEREN & MUNITIE

vindt u bij
AVEMO b.v.
A. v.d. Ven Mommers

Korvelseweg 80 - 82
5025 JJ Tilburg
Tel. (013) 543 19 05

JUWELIERS - HORLOGES

Jan Andriessen

DORPSSTRAAT 54
5708 GK HELMOND (STIPHOUT)
TEL. (0492) 55 07 92
FAX (0492) 52 22 69

- Goud en Zilver
- Reparaties
- Veranderingen
- Nieuw werk
- Eigen ontwerp
- Gildewerk
- Graveren

John Bijsterveld
Meester Goudsmid/Edelsmid

Leenderweg 37, Valkenswaard, Tel. (040) 204 24 89

de Bont b.v.

- Asfalteringen
- Rioleringen
- Grondwerken
- Bestratingen

Veldhoven, Postbus 115
Tel. 040 - 253 05 35, Fax 040 - 254 13 05

GILDEZILVER

ATELIER NOUD PETERS

Breestraat 47, St. Anthonis Tel. (0485) 38 33 66

Blinkt uit in vakmanschap

Bier van hoge gisting
met hergisting op de fles.
Bier met smaakevolutie.

LIEMPD'S GILDEBIER

Gebrouwen en gebotteld
door bierbrouwerij
"De 3 Horne" Kaatsheuvel.
In opdracht van
Gilde St. Antonius Abt
Liempde

LIEMPD'S GILDEBIER
DE WERF DE 3 HORNE KAATSHUVEL
BROUWEN EN GEBOOTTELD DOOR

Antonius Abt

Aanbevolen schenken
6 - 8°C
Koel en donker b

Ingrediënt
pils-, karam
Saaz en Northern
gist en v

Geniet van dit b
met

Dit bier bevat
hetgeen z
genuttig

Uitschen
schot
tul

Het
wat

Bier Cat. I
vol. Alc.

56^e Kringgildendag
Kempenland
Gildenbier

7 juni 1998 Mierlo

**Halderbergs
Gildebier**

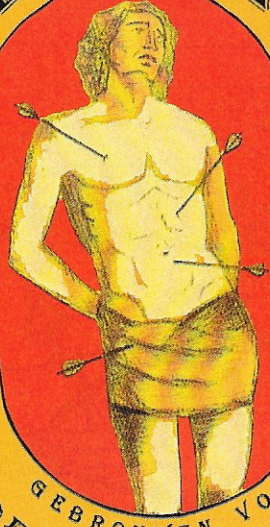

Gebrouwen uit water, bierkoud, Hallenda en Saazerg, kandeluker en bovengest.
Ongepast, leuensend. Dit lissu natuurlijke bier is ongefilterd. Door rijping op fles
ontstaat een gisting. De U bij het uitschenken achterlaten in de fles.
Cat. S, 8% vol. alc. 17.4° Plato

Bier om van te genieten

Inhoud 33 cl. Stergeid 15cl.
Botteldatum 1 maart 1997. Tenminste houdbaar tot 18 maanden na botteldatum.
Gebrouwen door de Schiedebrouwerij, s-Gravenpolder (tel. fax 0164 - 248921).
in opdracht van het Halderbergs Biergilde, Oudenbosch.

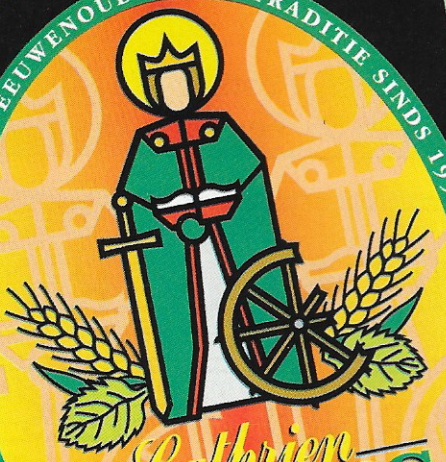
GILDEBIER

GILDE ST. SEBASTIAAN

GEBROUWEN VOOR:

KWALITEITSBIER VOLGENS EEUWENOUDE GILDETRADITIE SINDS 1996 GEBROUWEN • BLOND BIER 7 VOL. % ALC. INH. 30 CL.

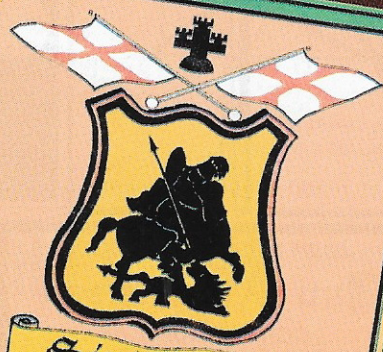

**Cathrien
TONGERS**

TENMINSTE
HOUDBAAR TOT
DECEMBER 1999

COERSPRONG

Dit bier is een initiatief
van de eerste Gildekoning
sinds 180 jaar, Frans van
den Oever die zich op
kermisdag van 1996
konink schied
en Gildebrouwer
"Het de Leijer van
Ronswey" "De Lelie"
1897-1920.
Traditioneel gebrouwen,
getuigd, bovengestend,
100% waterhoudend bier.

Sint Joris

ROOIS GILDEBIER

Gebrouwen uit water,
gist, germenst,
caramelement
en 3 soorten bier.
Staatse bewaren,
voorzichtig ontschenken
in een bekafp
met achterlating
van het gisting.
Drinktemperatuur
8-10°C.
Dankende
J. de Loper & Z.
Tel. (0411) 474 051

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 1997 1998 1999 2000

INH. 33 cl. / BIER CAT. 1, 5,5% VOL. ALC.